

Paper

Jeugdbescherming en jeugdreclassering 2023

Btissame el Farisi
Isidora Stolwijk

April 2024

Jeugdbescherming en jeugdreclassering 2023

Over deze publicatie

In deze rapportage presenteert het CBS de voorlopige cijfers over jeugdbescherming en jeugdreclassering in 2023. Op 31 december 2023 waren er meer dan 27 duizend lopende jeugdbeschermingsmaatregelen. In meer dan tweederde van de gevallen ging het om een vorm van ondertoezichtstelling en in bijna een derde van de gevallen om een voogdijmaatregel. Er werden in 2023 minder maatregelen beëindigd dan gestart. Het aantal jongeren met een reguliere ondertoezichtstelling is in 2023 gedaald naar 18 250 jongeren op 31 december. Ook het aantal jongeren met een reguliere voogdijmaatregel daalde in 2023, naar 8 530 jongeren. De gemiddelde duur van zowel ondertoezichtstellingen als voogdijmaatregelen nam in 2023 toe. De meeste ondertoezichtstellingen werden beëindigd volgens plan; de meeste voogdijmaatregelen vanwege het bereiken van de meerderjarigheid. In 2023 hadden 9 180 jongeren een door de rechter opgelegde machtiging uithuisplaatsing, wat een daling is ten opzichte van 2022. Jeugdbescherming kwam relatief gezien het meest voor in jeugdregio's in Friesland, Twente en Limburg.

Op 31 december 2023 liepen er 5 265 jeugdreclasseringsmaatregelen. In de meeste gevallen ging het om een vorm van toezicht en begeleiding. Het aantal jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel is daarmee gestegen ten opzichte van 2022, naar 5 205 jongeren op 31 december 2023. Er werden in 2023 meer maatregelen gestart en beëindigd dan in 2022. De gemiddelde duur van beëindigde trajecten nam verder af. Jeugdreclassering kwam het meeste voor in de regio's Rotterdam en Amsterdam.

Inleiding

Rijk en gemeenten hebben ieder een verantwoordelijkheid voor hulp aan jongeren; gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor jeugdzorg en het rijk heeft een verantwoordelijkheid voor het functioneren van het systeem als zodanig, de stelselverantwoordelijkheid. Om gemeenten en rijk daarbij te ondersteunen is in de Jeugdwet een regeling opgenomen over het ontsluiten van beleidsinformatie. De beleidsinformatie betreft informatie over jeugdhulpgebruik en de inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen verstrekken hierover gegevens aan het CBS.

In deze rapportage staan de voorlopige resultaten (aangeduid met een *) over jeugdbescherming en jeugdreclassering in 2023, waarbij een vergelijking wordt gemaakt met de jaren 2016 tot en met 2022. De resultaten over jeugdhulp worden in een aparte rapportage beschreven.

1. Jeugdbescherming

Op 31 december 2023 waren er meer dan 27 duizend lopende jeugdbeschermingsmaatregelen. In meer dan twee derde van de gevallen betrof het een vorm van ondertoezichtstelling (OTS). In 32 procent van alle maatregelen ging het om een vorm van een voogdijmaatregel (tabel 1.0.1). In 2023 was er een daling te zien in het totaal aantal jeugdbeschermingsmaatregelen. Op 31 december 2023 waren er 7 procent minder maatregelen actief dan aan het begin van het jaar.

1.0.1 Jeugdbeschermingsmaatregelen, per type maatregel, 2023*

	Beginstand (1-1-2023)	Instroom	Litstroom	Eindstand (31-12-2023) ¹⁾
Totaal	29 120	9 020	10 985	27 155
Ondertoezichtstelling	19 460	6 615	7 960	18 115
Voorlopige ondertoezichtstelling	345	1 360	1 415	295
Voogdij	9 060	750	1 315	8 495
Voorlopige en tijdelijke voogdij	250	295	295	245

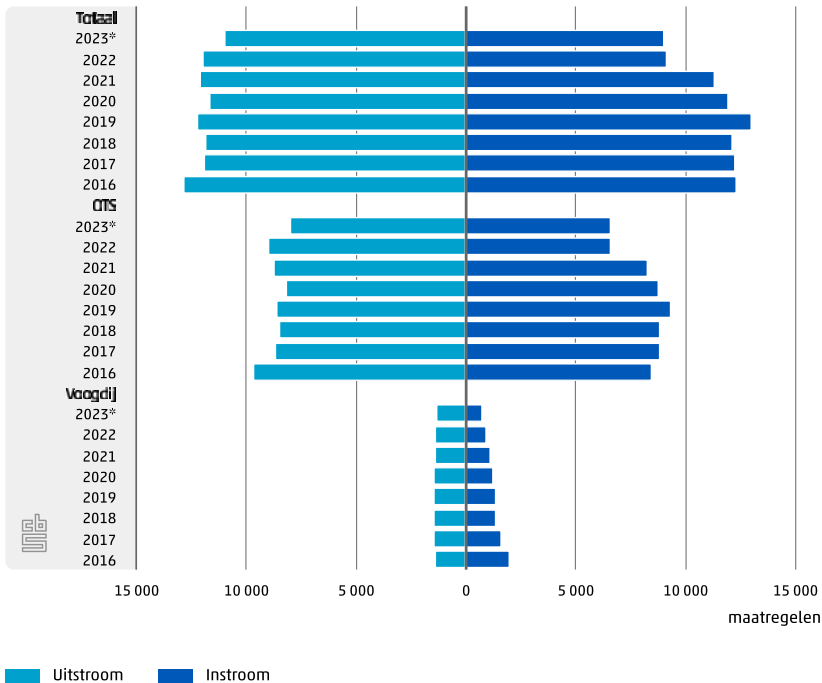
Bron: CBS.

¹⁾ Maatregelen met een einddatum van 31 december tellen niet mee in de eindstand.

1.1 Uitstroom OTS en instroom voogdij nemen af

Het aantal beëindigde jeugdbeschermingstrajecten in 2023 lag 8 procent lager dan in 2022. Het aantal gestarte trajecten nam af met 1 procent (figuur 1.1.1). Bij de ondertoezichtstellingen was sprake van een lichte stijging bij de instroom en een daling bij de uitstroom. In 2023 waren meer ondertoezichtstellingen beëindigd dan gestart. Bij de voogdijmaatregelen is in de afgelopen jaren de instroom steeds verder gedaald en bleef de uitstroom min of meer constant (figuur 1.1.1). De instroom is daardoor inmiddels kleiner geworden dan de uitstroom.

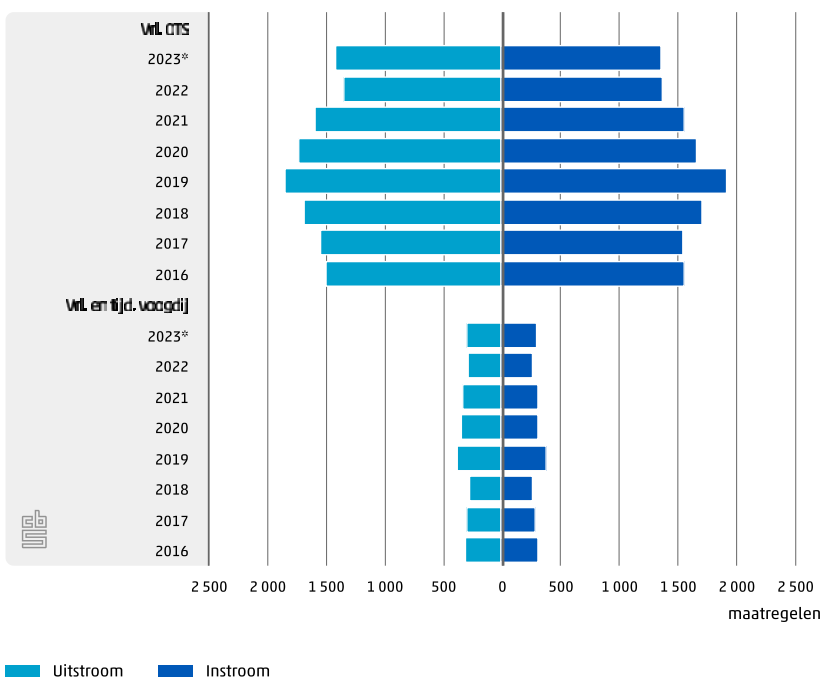
1.1.1 Instroom en uitstroom jeugdbescherming¹⁾²⁾

¹⁾ Exclusief voorlopige ondertoezichtstellingen.
²⁾ Exclusief voorlopige voogdij en tijdelijke voogdij.

Bij de voorlopige ondertoezichtstellingen werden in 2023 iets meer maatregelen beëindigd dan gestart (figuur 1.1.2). Bij de voorlopige en tijdelijke voogdijtrajecten is sprake van een lichte stijging van het aantal gestarte en beëindigde maatregelen in 2023, ten opzichte van een jaar eerder. Er zijn evenveel voorlopige en tijdelijke voogdijtrajecten gestart als gestopt in 2023.

1.1.2 Instroom en uitstroom jeugdbescherming

■ Uitstroom ■ Instroom

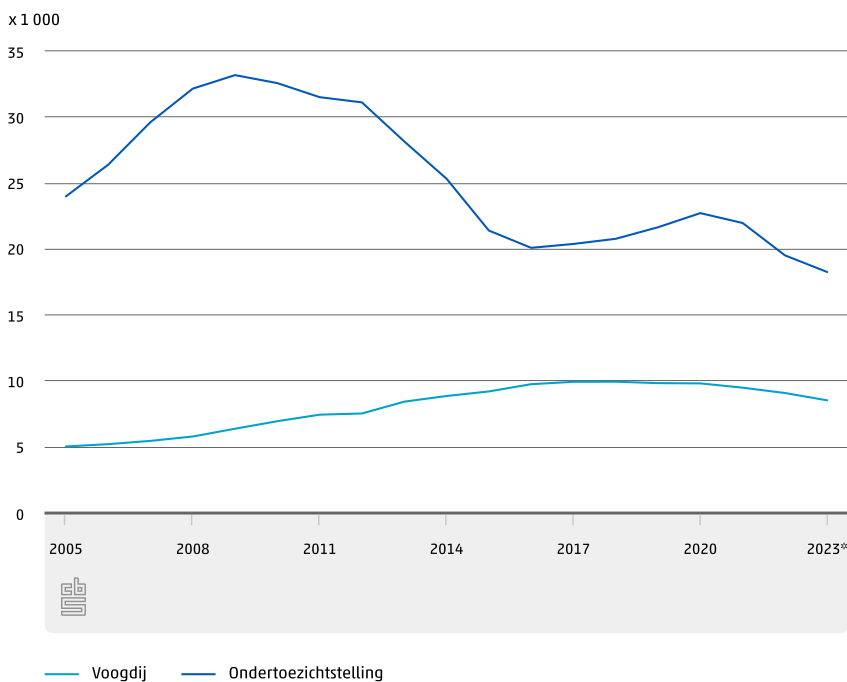
1.2 Minder jongeren met ondertoezichtstelling

Op 31 december 2023 stonden 18 250 jongeren onder toezicht. Dit waren er minder dan op 31 december 2022, toen het ging om 19 515 jongeren (figuur 1.2.1). Nadat het aantal jongeren met ondertoezichtstelling was gestegen in de periode 2016 tot en met 2020, is er sinds 2021 sprake van een daling. In 2023 zette deze daling door. Het gaat hier uitsluitend om de reguliere ondertoezichtstellingen. De voorlopige ondertoezichtstellingen zijn buiten beschouwing gelaten.

1.3 Daling aantal jongeren met voogdij zet door

Op 31 december 2023 gold voor 8 530 jongeren een voogdijmaatregel. Sinds 2017 lag dit aantal redelijk constant rond de 9,9 duizend, maar sinds 2021 nam dit af (figuur 1.2.1). In 2023 zette deze daling door. Het betreft hier uitsluitend de reguliere voogdij. Voorlopige en tijdelijke voogdij zijn buiten beschouwing gelaten.

1.2.1 Jongeren met jeugdbescherming op peildatum¹⁾²⁾

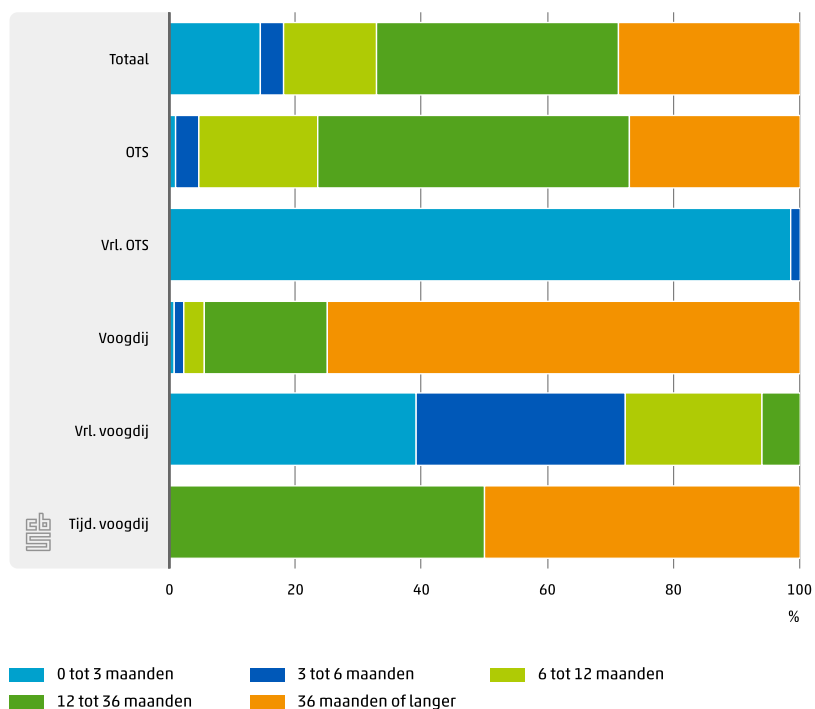
¹⁾ Personen met voogdij of ondertoezichtstelling op peildatum, exclusief voorlopige voogdij, tijdelijke voogdij en voorlopige ondertoezichtstellingen.

²⁾ Door invoering van de Jeugdwet treedt met ingang van 2015 een methodebreuk op.

1.4 Voogdijtrajecten meestal langer dan drie jaar

Van de beëindigde reguliere voogdijmaatregelen in 2023 duurde 75 procent drie jaar of langer (figuur 1.4.1). De meeste reguliere ondertoezichtstellingen duurden één tot drie jaar. Voorlopige ondertoezichtstellingen duurden vrijwel altijd korter dan 3 maanden; dit is officieel ook de maximale duur van een voorlopige OTS. Daarna dient deze ofwel te worden beëindigd ofwel te worden omgezet in een reguliere OTS. Tijdelijke voogdij duurde meestal een jaar of langer. Dit is een maatregel die wordt toegepast als gevolg van een gezagsvacuüm, bijvoorbeeld als de ouders langdurig in het buitenland verblijven of als zij zijn overleden. Het gaat hierbij om kleine aantallen.

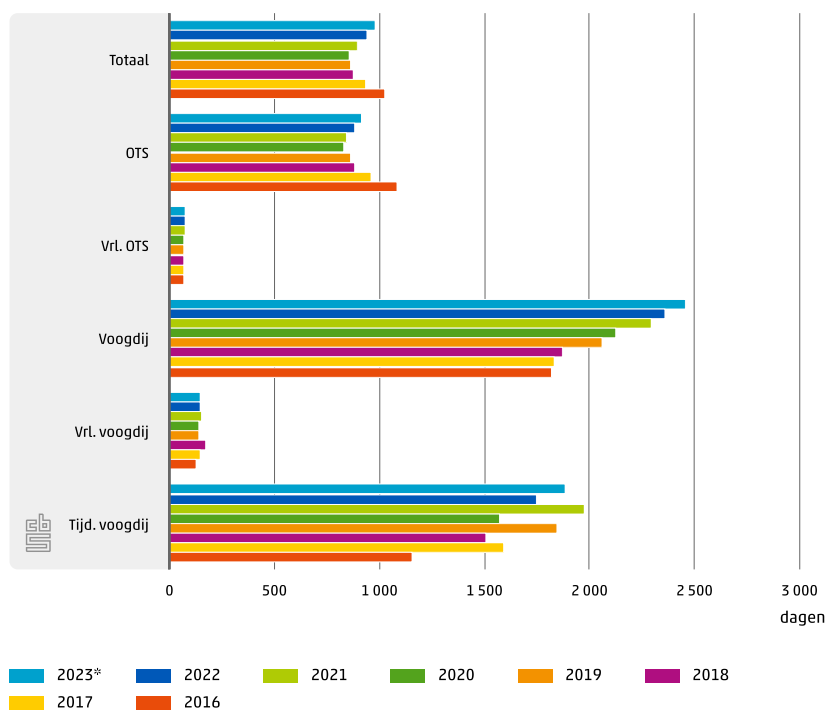
1.4.1 Duur van beëindigde maatregelen¹⁾

¹⁾ Jeugdbeschermingsmaatregelen beëindigd in 2023

De gemiddelde duur van de in 2023 beëindigde reguliere voogdijmaatregelen was met 2 457 dagen een stuk langer dan die van de reguliere ondertoezichtstellingen (920 dagen) en is de afgelopen jaren gestegen. Sinds 2021 nam ook de gemiddelde duur van de reguliere ondertoezichtstellingen toe, na een jarenlange daling (figuur 1.4.2). De gemiddelde duur van de beëindigde tijdelijke voogdijtrajecten nam in 2023 ten opzichte van 2022 toe. Het ging in 2023 echter maar om 40 beëindigde tijdelijke voogdijtrajecten.

1.4.2 Gemiddelde duur beëindigde maatregelen¹⁾

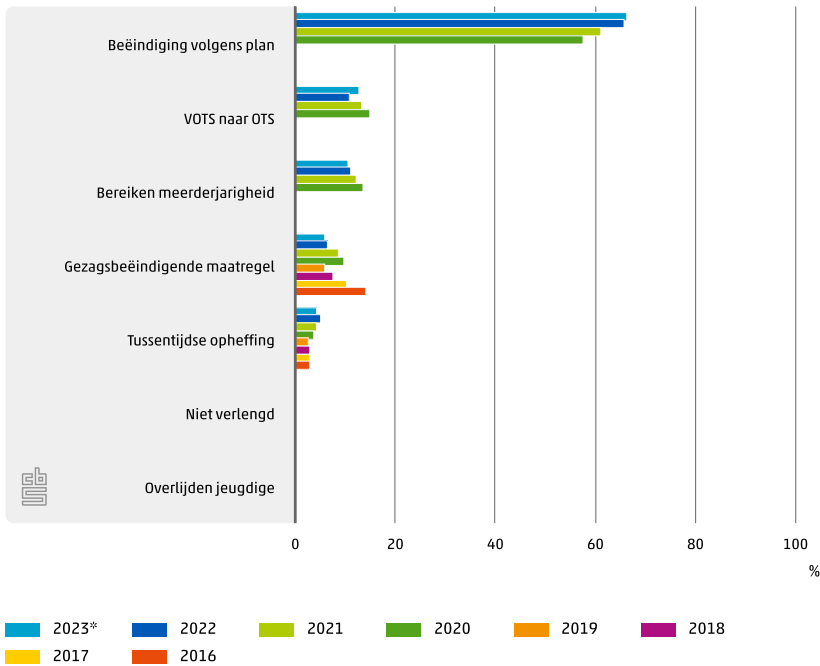

¹⁾ Jeugdbeschermingsmaatregelen beëindigd in de verslagperiode.

1.5 Meeste ondertoezichtstellingen beëindigd volgens plan

In 2023 werden er 10 985 jeugdbeschermingsmaatregelen beëindigd, waarvan 9 375 (voorlopige) ondertoezichtstellingen en 1 610 (voorlopige en tijdelijke) voogdijmaatregelen (zie figuur 1.4.1). De meeste ondertoezichtstellingen werden in 2023 beëindigd volgens plan, net zoals in voorgaande jaren. Het aantal voorlopige ondertoezichtstellingen (VOTS) dat overging in een reguliere ondertoezichtstelling nam in 2023 ten opzichte van 2022 toe. De afgelopen jaren daalde het aantal ondertoezichtstellingen dat werd beëindigd vanwege het bereiken van de meerderjarigheid en vanwege een gezagsbeëindigende maatregel (figuur 1.5.1).

1.5.1 Reden beëindiging ondertoezichtstelling¹⁾²⁾

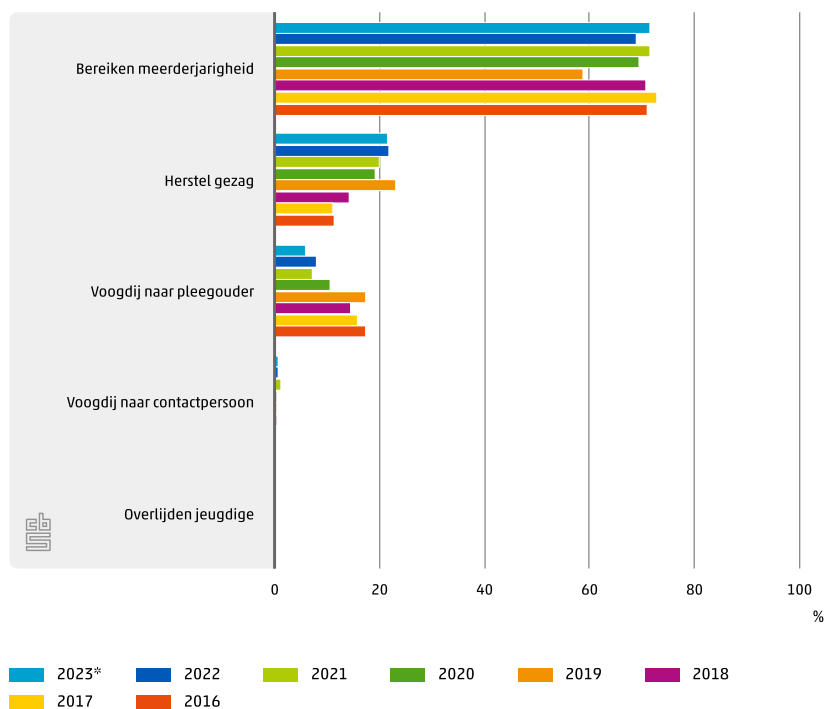

¹⁾ Ondertoezichtstellingen en voorlopige ondertoezichtstellingen, beëindigd in de verslagperiode.

²⁾ Voor de redenen 'bereiken meerderjarigheid', 'beëindiging volgens plan', 'VOTS naar OTS' en 'niet verlengd' zijn er over de jaren 2016 t/m 2019 geen betrouwbare cijfers.

Het bereiken van de meerderjarigheid bleef in 2023, net als in eerdere jaren, de meest voorkomende reden om voogdij te beëindigen (figuur 1.5.2). Het aantal voogdijmaatregelen dat beëindigd werd door het herstellen van gezag nam iets af in 2023. Ook het aantal voogdijtrajecten dat werd beëindigd omdat de voogdij naar de pleegouder ging, is afgenomen in 2023.

1.5.2 Reden beëindiging voogdij¹⁾

¹⁾ Voogdij, tijdelijke voogdij en voorlopige voogdij, beëindigd in de verstagperiode.

1.6 Machtiging uithuisplaatsing bij 9 duizend jongeren

Met ingang van 2022 ontvangt het CBS van de Gecertificeerde Instellingen ook informatie over de Machtigingen Uithuisplaatsing (MUHP) die door de rechter zijn opgelegd. Een MUHP is geen op zichzelf staande maatregel maar gaat altijd samen met een ondertoezichtstelling. Als een kind onder toezicht wordt gesteld, dan blijft het kind meestal thuis wonen. Maar soms zijn de zorgen over het kind zo ernstig dat het beter is als het kind ergens anders gaat wonen en wordt er ook een MUHP opgelegd. Ook als ouders het zelf van belang vinden en het ermee eens zijn dat het kind ergens anders gaat wonen, is er een MUHP nodig. Bij een voogdijmaatregel gaat het kind altijd ergens anders wonen en legt de rechter geen afzonderlijke MUHP op. In 2023 waren er 9 180 jongeren over wie de rechter een MUHP heeft uitgesproken (tabel 1.6.1). Bij 1 595 van hen ging het bij de start van de MUHP om een voorlopige OTS en dus om een spoedmachtiging uithuisplaatsing. Van een klein deel van de jongeren met een MUHP kon om diverse redenen geen informatie over de bijbehorende jeugdbeschermingsmaatregel gevonden worden. Voor 3 875 jongeren werd in 2023 een nieuwe MUHP uitgesproken, zij hadden nog geen MUHP lopen op 1 januari 2023. Van 4 405 jongeren liep de opgelegde MUHP af, op 31 december 2023 liep er bij hen geen MUHP meer.

Niet alle door de rechter opgelegde machtigingen worden in de praktijk ook ten uitvoer gebracht. Een MUHP vervalt als deze niet binnen 3 maanden ten uitvoer wordt gebracht. Het is niet bekend hoeveel machtigingen niet ten uitvoer worden gebracht. In figuur 1.8.1 van deze rapportage is wel te zien dat in 2023 33 procent van de jongeren met een (voorlopige) ondertoezichtstelling ook jeugdhulp met verblijf ontvingen, dit betreft 8 750 jongeren. De verwachting is dat bij deze jongeren een MUHP is opgelegd die vervolgens ook in de praktijk is uitgevoerd. Maar het is niet uit te sluiten dat bij méér jongeren een opgelegde MUHP ook daadwerkelijk is uitgevoerd. Jongeren met een MUHP die zonder tussenkomst van een jeugdhulpinstelling of pleegzorgaanbieder op informele basis in het eigen netwerk worden opgevangen, bijvoorbeeld bij opa en oma, blijven namelijk buiten beeld.

1.6.1 Aantal jongeren met een door de rechter opgelegde machtiging uithuisplaatsing* 1) 2)

	2023*	2022
Totaal		
Totaal	9 180	9 885
Waarvan in combinatie met reguliere OTS	7 510	7 905
Waarvan in combinatie met jeugdhulp met verblijf	6 225	6 735
Waarvan zonder jeugdhulp met verblijf tijdens MUHP	1 285	1 170
Waarvan in combinatie met voorlopige OTS	1 595	1 890
Waarvan in combinatie met jeugdhulp met verblijf	1 215	1 525
Waarvan zonder jeugdhulp met verblijf tijdens MUHP	380	365
Instroom		
Totaal	3 875	3 915
Waarvan in combinatie met reguliere OTS	2 870	2 855
Waarvan in combinatie met jeugdhulp met verblijf	2 165	2 270
Waarvan zonder jeugdhulp met verblijf tijdens MUHP	705	580
Waarvan in combinatie met voorlopige OTS	970	1 010
Waarvan in combinatie met jeugdhulp met verblijf	690	755
Waarvan zonder jeugdhulp met verblijf tijdens MUHP	280	255
Uitstroom		
Totaal	4 405	4 700
Waarvan in combinatie met reguliere OTS	3 120	3 395
Waarvan in combinatie met jeugdhulp met verblijf	2 550	2 755
Waarvan zonder jeugdhulp met verblijf tijdens MUHP	570	640
Waarvan in combinatie met voorlopige OTS	1 250	1 250
Waarvan in combinatie met jeugdhulp met verblijf	945	985
Waarvan zonder jeugdhulp met verblijf tijdens MUHP	305	265

Bron: CBS.

1) Dit betreft alle machtigingen uithuisplaatsingen die op enig moment in de verslagperiode liepen, ongeacht of ze vóór of in die periode gestart zijn en ongeacht of ze in of ná die periode beëindigd zijn.

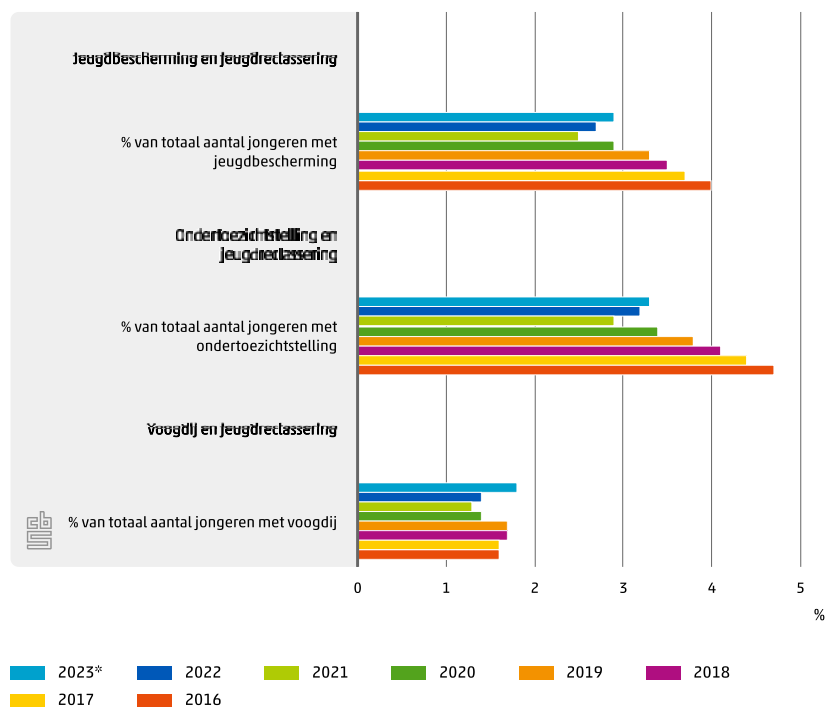
2) In het geval een jongere in een periode meerdere machtigingen uithuisplaatsingen had met verschillende typen jeugdbescherming, is de jongere meegeteld bij de MUHP's in combinatie met een voorlopige OTS; als er zowel periodes met als periodes zonder jeugdhulp met verblijf waren, is de jongere meegeteld in de groep met jeugdhulp met verblijf.

1.7 Samenloop jeugdbescherming met jeugdreclassering neemt iets toe

Van alle 0- tot en met 17-jarigen die in 2023 jeugdbescherming ontvingen, had 2,9 procent in hetzelfde jaar ook een jeugdreclasseringsmaatregel lopen (figuur 1.7.1). Na een daling van 4,0 procent in 2016 naar 2,5 procent in 2020, is er sinds 2021 sprake van een lichte stijging. Dit komt voornamelijk doordat de samenloop bij onder toezicht gestelde jongeren daalde van 4,7 procent in 2016 naar 2,9 procent in 2021.

Het gaat in deze cijfers om alle jongeren die in een jaar op enig moment jeugdbescherming ontvingen. Van hen is bepaald voor welk percentage ook een jeugdreclasseringsmaatregel gold in dat jaar

1.7.1 Samenloop jeugdreclassering naar type jeugdbescherming¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 17 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel.

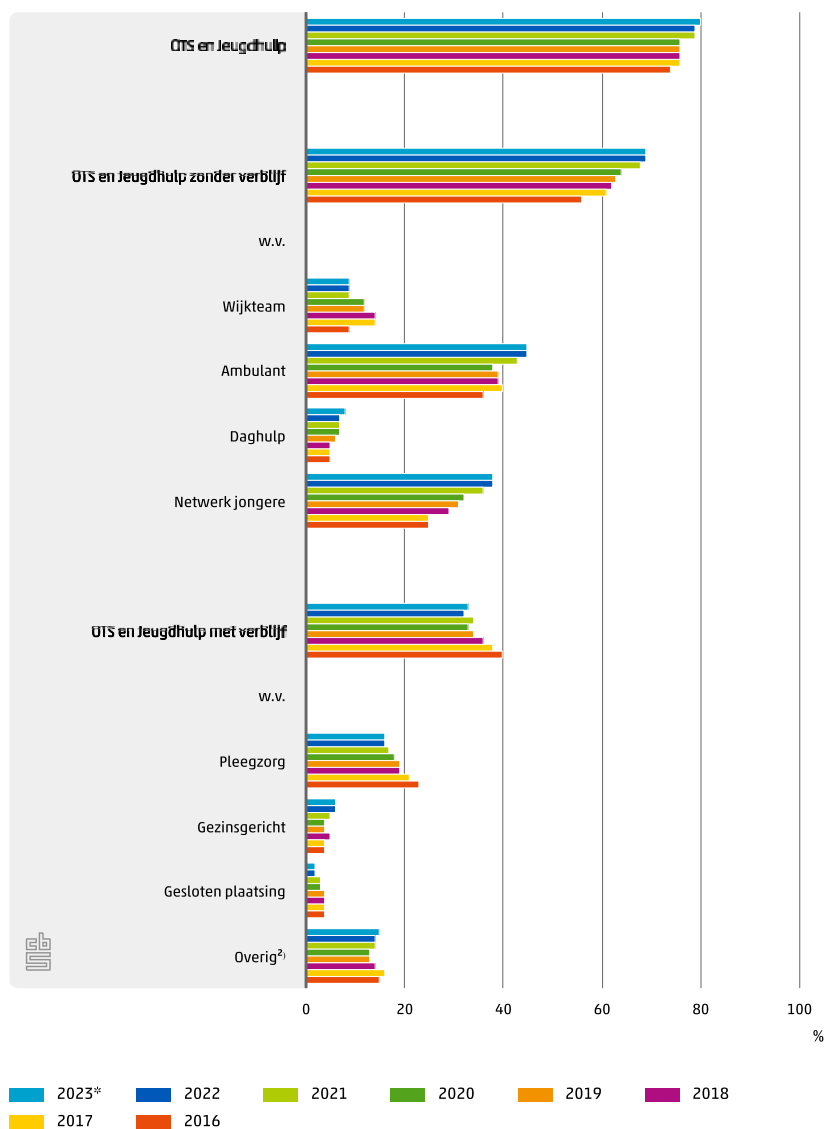
²⁾ Inclusief voorlopige ondertoezichtstellingen.

³⁾ Inclusief tijdelijke voogdij en voorlopige voogdij.

1.8 De meeste jongeren met jeugdbescherming krijgen ook jeugdhulp

In 2023 ontving 80 procent van de jongeren met een ondertoezichtstelling ook jeugdhulp (figuur 1.8.1). Het aandeel jongeren met een ondertoezichtstelling met daarnaast jeugdhulp (JH) zonder verblijf is ten opzichte van 2022 gelijk gebleven; 69 procent. Het aandeel jongeren dat naast een ondertoezichtstelling ook jeugdhulp met verblijf ontvangt, neemt in de laatste jaren af; van 40 procent in 2016 naar 33 procent in 2023. In deze gevallen krijgen jongeren een ondertoezichtstelling en ontvangen zij jeugdhulp die mede inhoudt dat zij (deels) niet thuis verblijven.

1.8.1 Samenloop OTS met jeugdhulp¹⁾

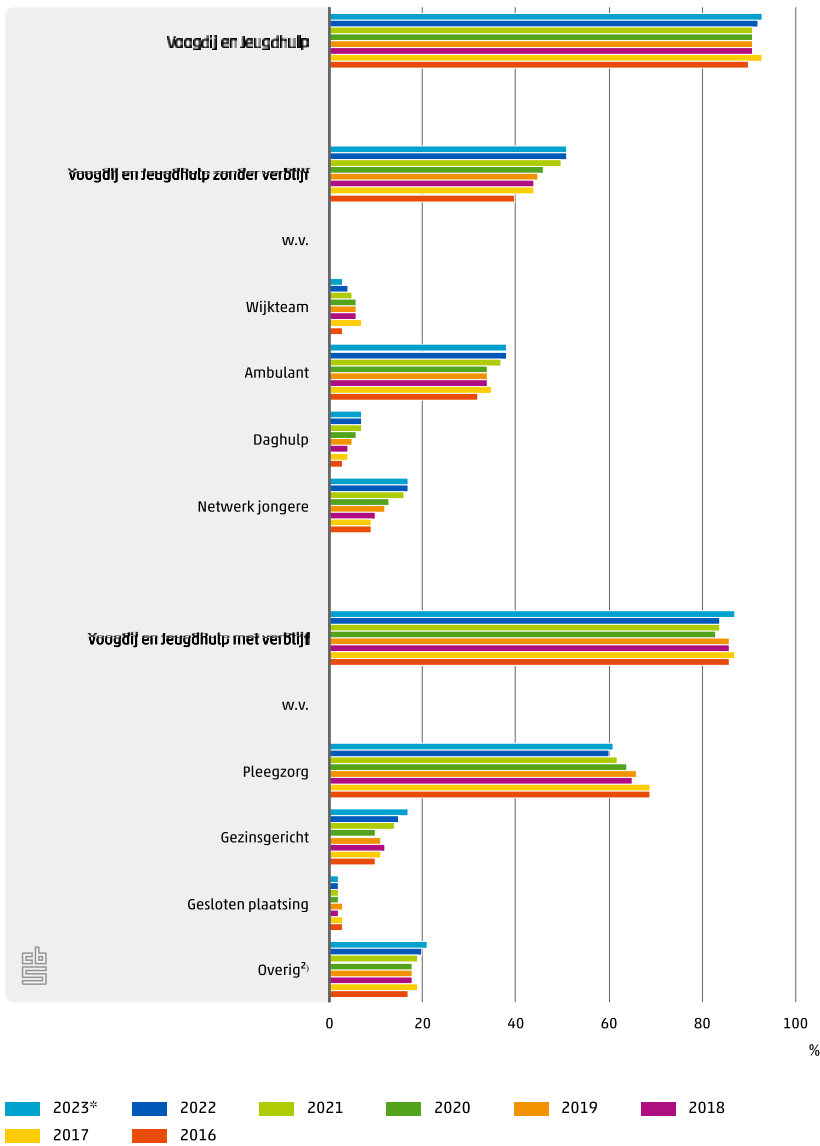

¹⁾ Personen van 0 tot en met 17 jaar met een ondertoezichtstelling én jeugdhulp, als percentage van het totaal aantal jongeren met een ondertoezichtstelling. Jongeren met meerdere jeugdhulpvormen komen meerdere malen in de tabel voor.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

Van alle jongeren die een voogdijmaatregel hadden in 2023, ontving 93 procent daarnaast ook jeugdhulp (figuur 1.8.2). Het aandeel jongeren dat naast voogdij ook jeugdhulp zonder verblijf kreeg, steeg de afgelopen jaren van 40 procent in 2016 naar 51 procent in 2023. In 2023 ontving 87 procent van de jongeren met voogdij daarbij ook jeugdhulp met verblijf. Dat percentage is hoger dan in 2022. Uit het feit dat niet alle jongeren met voogdij ook jeugdhulp met verblijf krijgen, kan afgeleid worden dat er ook jongeren met voogdij zijn die, zonder tussenkomst van een jeugdhulpinstelling of pleegzorgaanbieder, op informele basis in het eigen netwerk worden opgevangen, bijvoorbeeld bij opa en oma.

1.8.2 Samenloop voogdij met jeugdhulp¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 17 jaar met voogdij én jeugdhulp, als percentage van het totaal aantal jongeren met voogdij. Jongeren met meerdere jeugdhulpvormen komen meerdere malen in de tabel voor.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

1.9 Bijna 1 procent van alle jongeren ontvangt jeugdbescherming

Ongeveer 0,8 procent van alle jongeren tot en met 17 jaar ontving op 31 december 2023 jeugdbescherming. Bij jongeren die jeugdbescherming ontvingen, ging het iets vaker om jongens dan om meisjes. In totaal ontvingen 14 270 jongens op 31 december 2023 jeugdbescherming, wat overeenkomt met 0,8 procent van alle jongens van 0 tot en met 17 jaar. Bij meisjes bedroeg dit aantal 13 035, wat gelijkstaat aan 0,8 procent van alle meisjes in deze leeftijdsgroep (tabel 1.9.1).

1.9.1 Jeugdbescherming naar demografische kenmerken van de jongere, peildatum 31 december 2023*1)

	Totaal aantal jongeren ²⁾	Totaal aantal jongeren met jeugdbescherming	Ondertoezichtstelling	Voorlopige ondertoezichtstelling	Vaogdij	Voorlopige en tijdelijke voogdij
Totaal	3 313 100	27 305	18 250	295	8 530	250
Geslacht: Jongens	1 697 950	14 270	9 685	140	4 335	120
Geslacht: Meisjes	1 615 150	13 035	8 565	155	4 190	130
Leeftijd: 0 tot 4 jaar	694 240	2 345	1 860	75	360	50
Leeftijd: 4 tot 8 jaar	708 175	5 035	3 780	40	1 190	25
Leeftijd: 8 tot 12 jaar	739 350	7 160	4 980	55	2 085	50
Leeftijd: 12 tot 18 jaar	1 171 330	12 735	7 630	125	4 870	120

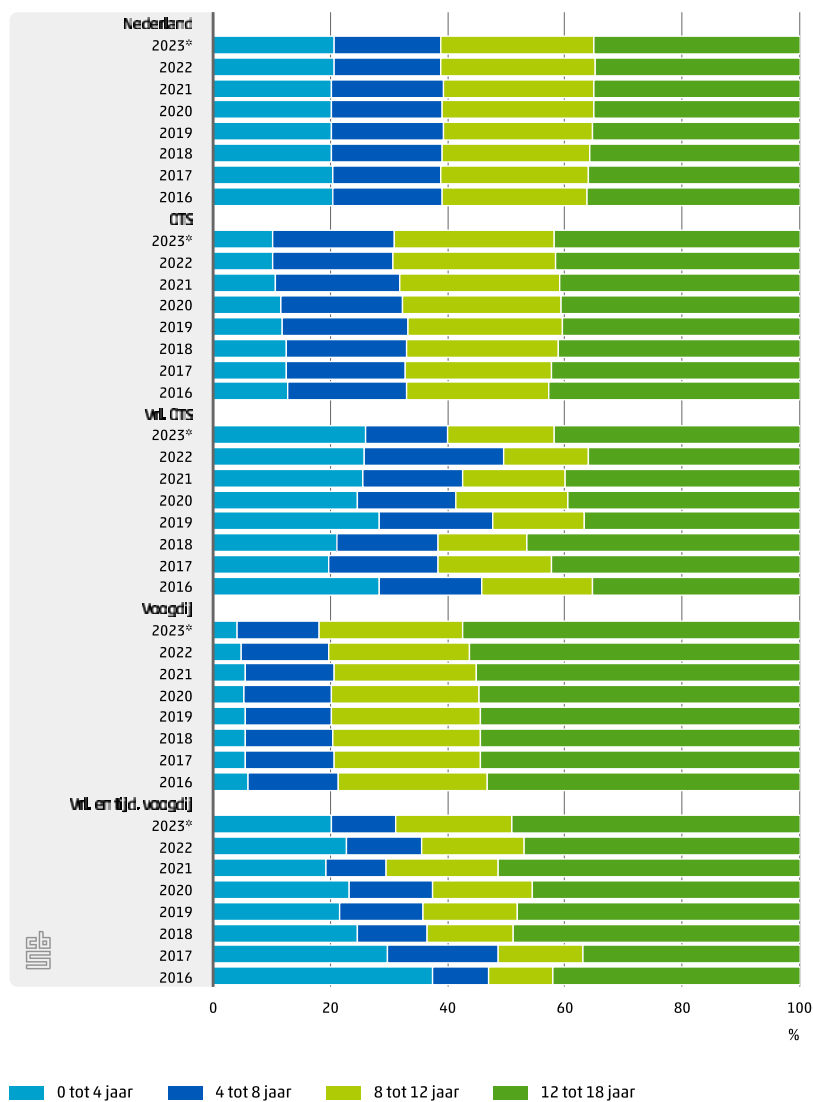
Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 17 jaar.

²⁾ De peildatum voor alle jongeren in Nederland is 1 januari 2023 en komt dus niet overeen met de peildatum voor jongeren met jeugdbescherming (31 december 2023).

Op 31 december 2023 waren er 12 735 jongeren met jeugdbescherming van 12 tot 18 jaar oud, wat neerkomt op 1,1 procent van alle jongeren in deze leeftijd (tabel 1.9.1). Van alle 8- tot 12-jarigen in Nederland ontving 1 procent jeugdbescherming; dat waren op 31 december 2023 7 160 jongeren. Ongeveer 0,7 procent van de kinderen tussen 4 en 8 jaar kreeg jeugdbescherming, 5 035 in totaal. De groep 0- tot 4-jarigen was met 2 345 het kleinst; ongeveer 0,3 procent in deze leeftijdsgroep ontving jeugdbescherming. Onder de jongeren met een ondertoezichtstelling is de groep jongeren van 8 tot 12 jaar oud gestegen van 24 procent in 2016 naar 27 procent in 2023. Het aandeel jongeren van 0 tot 4 jaar en 12 tot 18 jaar nam ten opzichte van 2016 af (figuur 1.9.2). Bij de voogdijmaatregelen was een lichte stijging van het aandeel jongeren in de oudste leeftijdsgroep te zien, van 53 procent in 2016 naar 57 procent in 2023.

1.9.2 Jongeren naar leeftijd¹⁾

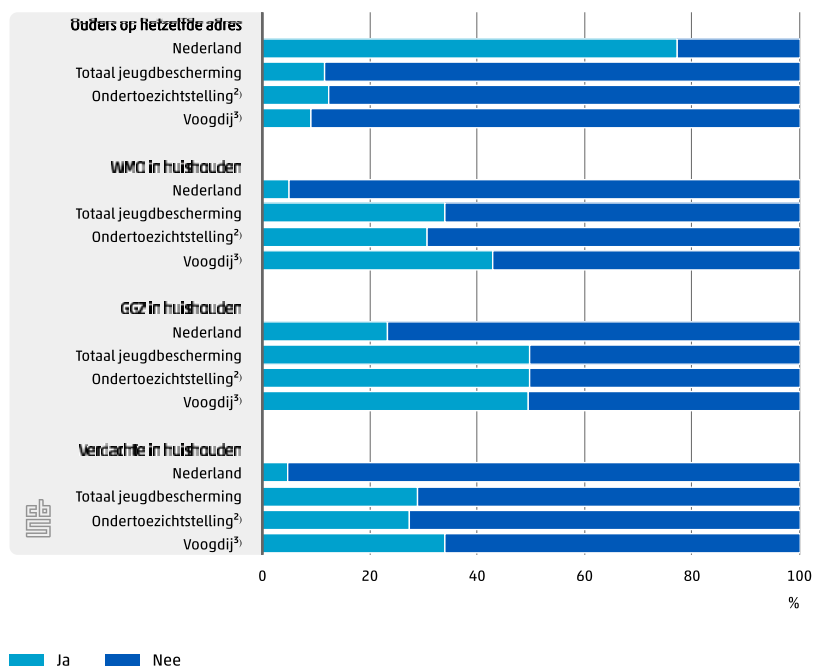
¹⁾ Voor het totaal aantal jongeren in Nederland is gekeken naar peildatum 1 januari en voor de jongeren met jeugdbescherming naar peildatum 31 december.

1.10 Jeugdbescherming hangt samen met kenmerken van ouders en huishouden

Uit CBS-onderzoek¹⁾ is gebleken dat bepaalde achtergrondkenmerken van de ouders en het huishouden van de jongere in meer of mindere mate samenhang vertonen met het krijgen van jeugdbescherming. Dat wil overigens niet zeggen dat jeugdbescherming het gevolg is van deze kenmerken of een combinatie ervan. Van een aantal achtergrondkenmerken is in deze paragraaf weergegeven hoe de situatie van jongeren met jeugdbescherming afwijkt van de jongeren zonder jeugdbescherming.

De inzet van jeugdbescherming hangt samen met huishoudkenmerken²⁾ van de jongere (figuur 1.10.1). Bij 77 procent van de Nederlandse jongeren woonden beide juridische ouders in hetzelfde huishouden. Voor jongeren met jeugdbescherming was dit 11 procent. Eenzelfde patroon is te zien voor kinderen uit huishoudens waar ook gebruik wordt gemaakt van ondersteuning op grond van de wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) of waarin zorgkosten zijn gemaakt voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ) dan wel GGZ-medicatie is voorgeschreven. Vijf procent van alle kinderen in Nederland had te maken met WMO-gebruik in het huishouden, en 23 procent met GGZ-zorg en/of medicatie. Bij jongeren met jeugdbescherming was dit respectievelijk 33 en 50 procent. Daarnaast werd bij bijna 5 procent van alle jongeren in Nederland iemand in het huishouden als verdachte van een misdrijf aangemerkt. Bij jongeren met jeugdbescherming was dit 29 procent (figuur 1.10.1).

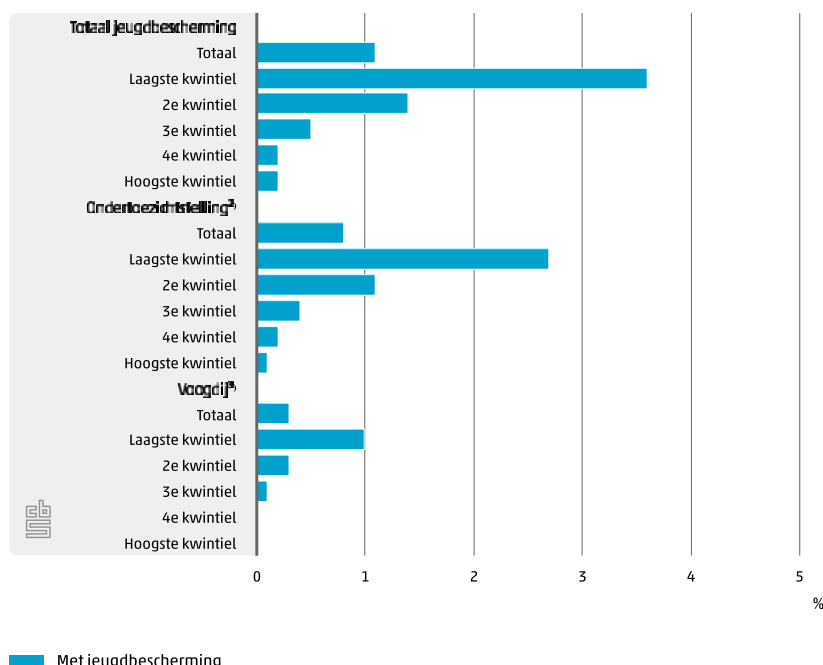
1.10.1 Jeugdbescherming naar huishoudkenmerken¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 17 jaar.
²⁾ Inclusief voorlopige ondertoezichtstellingen.
³⁾ Inclusief voorlopige voogdij en tijdelijke voogdij.

Ook het huishoudinkomen³⁾ hangt samen met de inzet van jeugdbescherming (figuur 1.10.2). In Nederland woonden in 2023 514 duizend jongeren tot en met 17 jaar in een huishouden met een inkomen dat tot de laagste 20 procent behoort. Van hen ontving 3,6 procent jeugdbescherming. Het aandeel jongeren met jeugdbescherming daalt naarmate het huishoudinkomen hoger is. In de 20 procent rijkste huishoudens ontving 0,2 procent jeugdbescherming.

1.10.2 Jeugdbescherming naar huishoudinkomen¹⁾

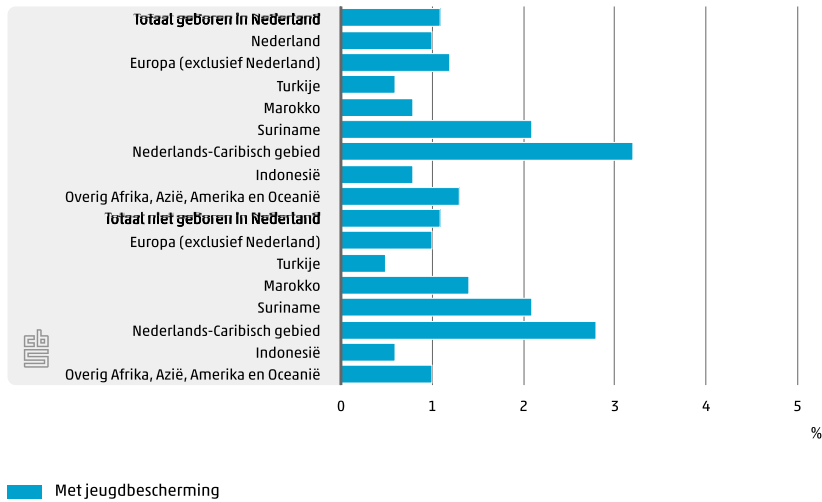

¹⁾ Personen van 0 tot en met 17 jaar.
²⁾ Inclusief voorlopige ondertoezichtstellingen.
³⁾ Inclusief tijdelijke voogdij en voorlopige voogdij.

Daarnaast vertoont de herkomst van de jongere samenhang met de inzet van jeugdbescherming (figuur 1.10.3). Van zowel jongeren die in Nederland zijn geboren als jongeren die niet in Nederland zijn geboren, heeft 1,1 procent jeugdbescherming. Bij jongeren met een herkomst uit Turkije en Indonesië is minder vaak sprake van jeugdbescherming dan het landelijke gemiddelde, ongeacht of ze Uw mening

zijn Nederland. Bij jongeren met een herkomst uit Suriname en het Nederlands-Caribisch gebied is relatief vaker sprake van jeugdbescherming, ongeacht of ze geboren zijn in Nederland. Jongeren met een ouder uit Marokko die zelf geboren zijn in Nederland hebben minder vaak jeugdbescherming (0,8 procent), dan jongeren die in Marokko geboren zijn (1,4 procent).

1.10.3. Jeugdbescherming naar herkomst¹⁾

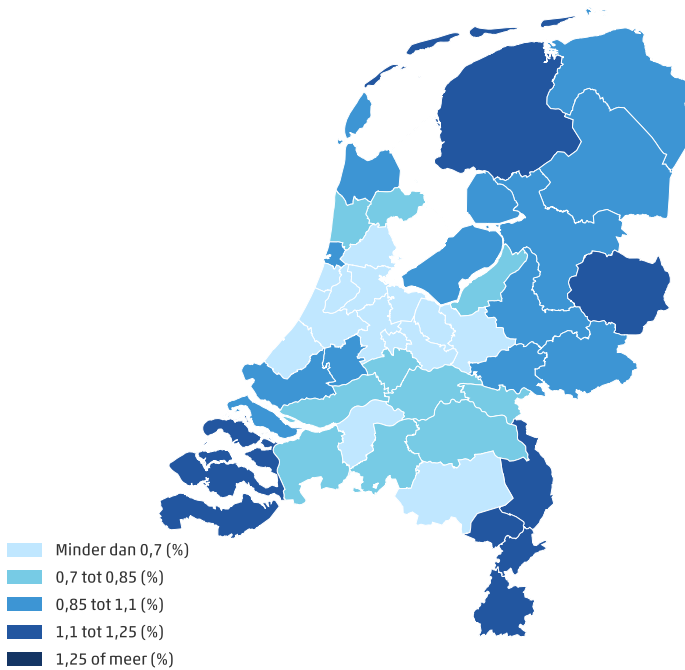

¹⁾ Personen van 0 tot en met 17 jaar.

1.11 Jeugdbescherming vooral in Friesland, Twente, en Limburg

Op 31 december 2023 waren de vijf jeugdregio's met het grootste aandeel jeugdbescherming Friesland (Fryslân), Twente, Noord-Limburg, Zuid-Limburg, en Midden-Limburg Oost. De regio's met het laagste aandeel waren Haarlemmermeer, Zuid Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Zaanstreek-Waterland en Gooi en Vechtstreek (figuur 1.11.1 en tabel 1.11.2).

1.11.1 Jeugdbescherming bij 0 t/m 17-jarigen naar jeugdregio, 31 december 2023^{*1)}

¹⁾ De peildatum van het totale aantal jongeren is 1 januari 2023 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal jongeren met jeugdbescherming (31 december 2023).

1.11.2 Jeugdregio's met de hoogste en laagste aandelen jongeren met jeugdbescherming, peildatum 31 december 2023*¹⁾

	% van het totale aantal personen van 0 tot en met 17 jaar ²⁾
<i>hoogste aandelen:</i> Friesland (Fryslân)	1,2
<i>hoogste aandelen:</i> Twente	1,18
<i>hoogste aandelen:</i> Noord-Limburg	1,14
<i>hoogste aandelen:</i> Zuid-Limburg	1,13
<i>hoogste aandelen:</i> Midden-Limburg Oost	1,12
<i>laagste aandelen:</i> Haarlemmermeer	0,36
<i>laagste aandelen:</i> Zuid Kennemerland	0,45
<i>laagste aandelen:</i> Amsterdam-Amstelland	0,51
<i>laagste aandelen:</i> Zaanstreek-Waterland	0,55
<i>laagste aandelen:</i> Gooi en Vechtstreek	0,57

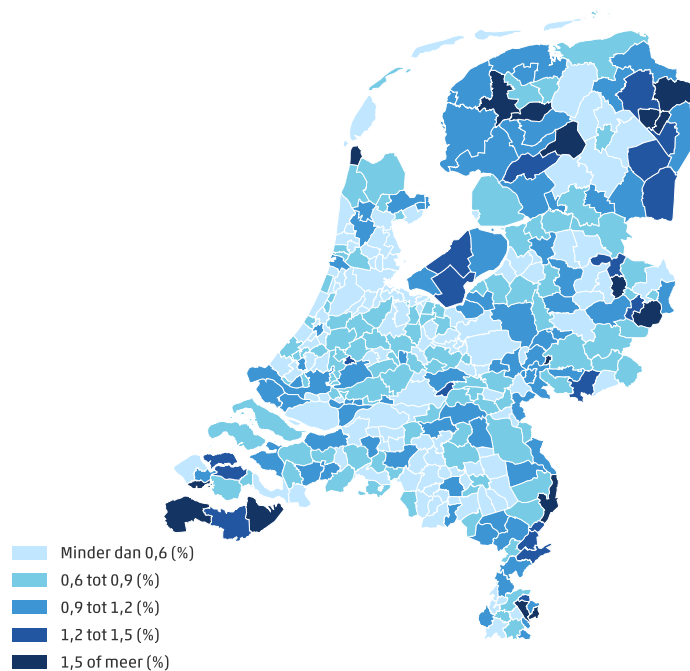
Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 17 jaar met jeugdbescherming.

²⁾ De peildatum van het totale aantal jongeren is 1 januari 2023 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal jongeren met jeugdbescherming (31 december 2023).

De gemeenten met relatief gezien de meeste jongeren met jeugdbescherming op 31 december 2023 waren Pekela, Heerlen, Veendam en Doesburg (figuur 1.11.3) ⁴⁾.

1.11.3 Jeugdbescherming bij 0 t/m 17-jarigen naar gemeente, 31 december 2023*¹⁾

¹⁾ De peildatum van het totale aantal jongeren is 1 januari 2023 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal jongeren met jeugdbescherming (31 december 2023).

¹⁾ <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/achtergrondkenmerken-van-jongeren-met-jeugdzorg>

²⁾ Voor alle huishoudkenmerken is de meest recent beschikbare informatie gebruikt. Voor ouders in het hetzelfde huishouden is dit de situatie op 31 december 2022. WMO in huishouden is gebaseerd op twee databronnen over de ondersteuning in 2022 op grond van de wet maatschappelijke ondersteuning (WMO); de combinatie van deze bronnen is zo goed als volledig, alleen in enkele gemeenten ontbreekt de WMO waarvoor geen eigen bijdrage via CAK is betaald. GGZ in huishouden is een combinatie van of personen in het huishouden in het verslagjaar zorgkosten voor GGZ hebben gemaakt (2021) en of personen in het huishouden medicatie gebruikten vanwege psychische problemen (2022). Voor verdachte in het huishouden is gekeken of personen in het huishouden in de periode 2019-2023 zijn geregistreerd als verdachte, ongeacht het type misdrijf.

³⁾ Gegevens over huishoudinkomen betreft de stand op 1 januari 2022. Dat is de meest recente datum waarop dit kenmerk beschikbaar is.

⁴⁾ Volgens het woonplaatsbeginsel. Zie <https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp>

2. Jeugdreclassering

Aan het einde van 2023 was op 5 205 jongeren een jeugdreclasseringsmaatregel van toepassing. Dit betreft personen van 12 tot en met 22 jaar met één of meerdere jeugdreclasseringsmaatregelen. In totaal waren op dat moment 5 265 jeugdreclasseringsmaatregelen van kracht. Dat zijn er 315 meer dan bij de start van het jaar (tabel 2.0.1).

De twee varianten van toezicht en begeleiding (T&B) worden het meest toegepast, samen goed voor 97 procent van alle jeugdreclasseringsmaatregelen. Dit geldt voor de begin- en eindstand. Het gaat hier dan vooral om toezicht en begeleiding in het gedwongen kader (4 570 maatregelen aan het einde van 2023). Voor individuele trajectbegeleiding (ITB) Harde Kern geldt dat er aan het eind van 2023 even veel maatregelen waren als aan het begin van het jaar. De (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel en het scholings- en trainingsprogramma komen nauwelijks meer voor. Voor de overige maatregelen was het aantal maatregelen aan het einde van het jaar hoger dan aan het begin (tabel 2.0.1).

2.0.1 Jeugdreclasseringsmaatregelen, per type maatregel, 2023*

	Beginstand (1-1-2023)	Instroom	Uitstroom	Eindstand (31-12-2023) ¹⁾
Totaal	4 950	6 115	5 800	5 265
Toezicht en begeleiding: gedwongen kader	4 305	3 785	3 520	4 570
Toezicht en begeleiding: vrijwillig	485	1 980	1 930	530
Individuele trajectbegeleiding Harde Kern	130	245	245	130
Individuele trajectbegeleiding CRIEM	20	90	80	30
Scholings- en trainingsprogramma				
Gedragsbeïnvloedende maatregel		10	10	
Vorbereiding gedragsbeïnvloedende maatregel				

Bron: CBS.

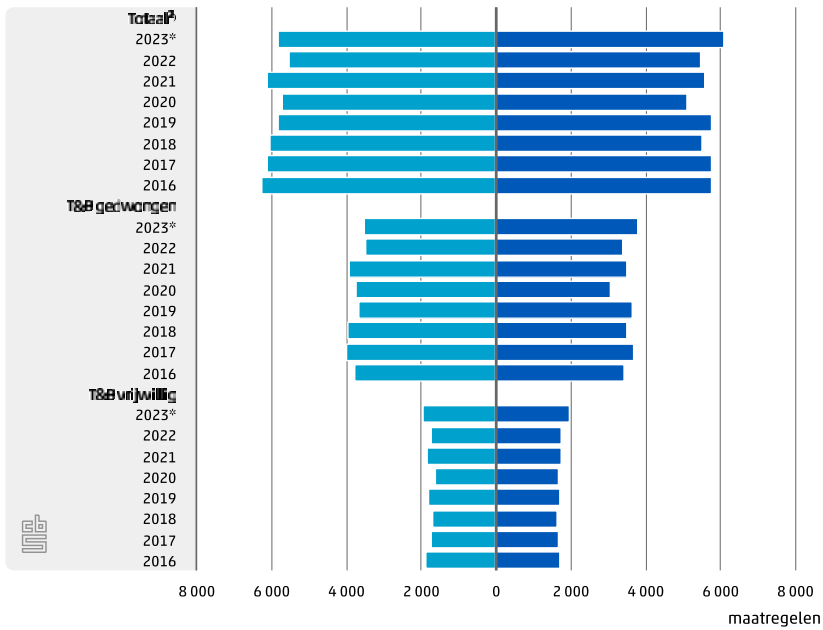
¹⁾ Maatregelen met een einddatum van 31 december tellen niet mee in de eindstand.

2.1 Meer trajecten gestart en beëindigd

De instroom van jeugdreclasseringsmaatregelen is in 2023 met 11,5 procent toegenomen ten opzichte van 2022 (figuur 2.1.1)⁵⁾. Ook de uitstroom is toegenomen, namelijk met 5 procent. Hier was in 2022 sprake van een daling.

In 2023 ligt het aantal ingestroomde jeugdreclasseringsmaatregelen voor het eerst sinds de gehele onderzochte periode boven het aantal uitgestroomde maatregelen. Bij toezicht en begeleiding in het gedwongen kader is de instroom gestegen met 12 procent en de uitstroom met 1,4 procent, ten opzichte van 2022. Bij toezicht en begeleiding in het gedwongen kader zijn 265 meer maatregelen gestart dan beëindigd in 2023. Bij toezicht en begeleiding in het vrijwillig kader zijn 50 meer maatregelen gestart dan beëindigd in 2023. Verder zijn de instroom en uitstroom bij toezicht en begeleiding in het vrijwillig kader procentueel ongeveer evenveel toegenomen, namelijk met ongeveer 12 procent (figuur 2.1.1).

2.1.1 Instroom en uitstroom jeugdreclassering¹⁾

■ Uitstroom ■ Instroom

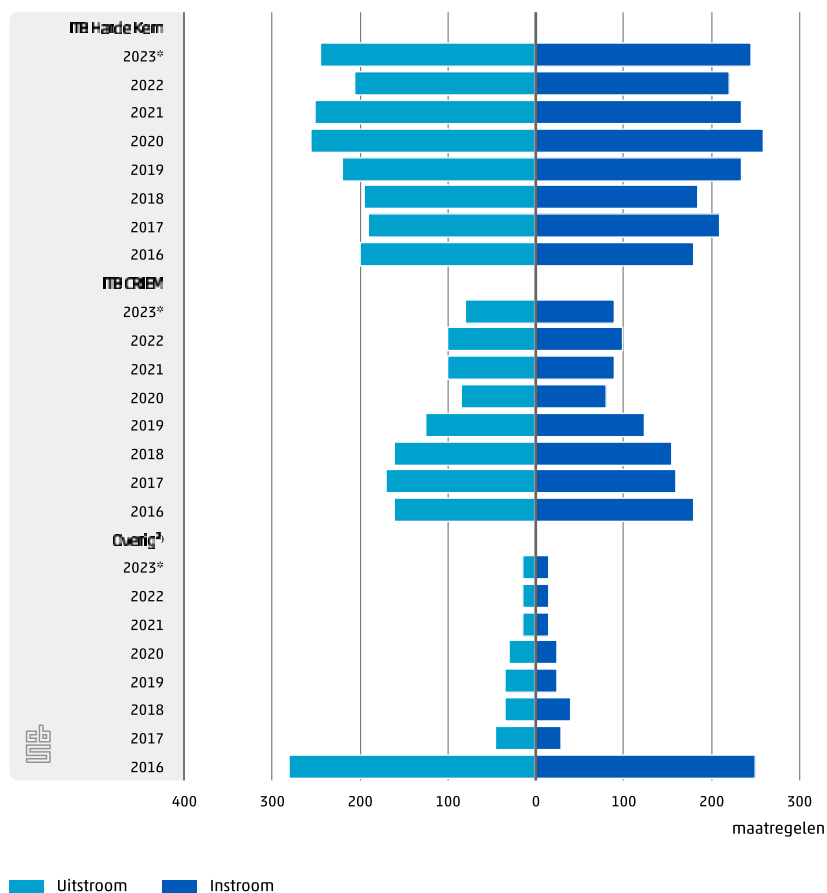
¹⁾ Jeugdreclasseringsmaatregelen bij personen van 12 tot en met 22 jaar.

²⁾ Inclusief ITB Harde Kern, ITB Criem en overig.

In 2023 zijn zowel de instroom als de uitstroom van individuele trajectbegeleiding Harde Kern toegenomen ten opzichte van 2022, met respectievelijk 11 procent en 19,5 procent.

Bij de individuele trajectbegeleiding CRIEM (Criminaliteit in Relatie tot Integratie van Etnische Minderheden) is een omgekeerd patroon te zien: de instroom is afgenomen met 10 procent en de uitstroom is afgenomen met 20 procent. De overige jeugdreclasseringstrajecten zijn gelijk gebleven sinds 2021 (figuur 2.1.2).

2.1.2 Instroom en uitstroom jeugdreclassering¹⁾

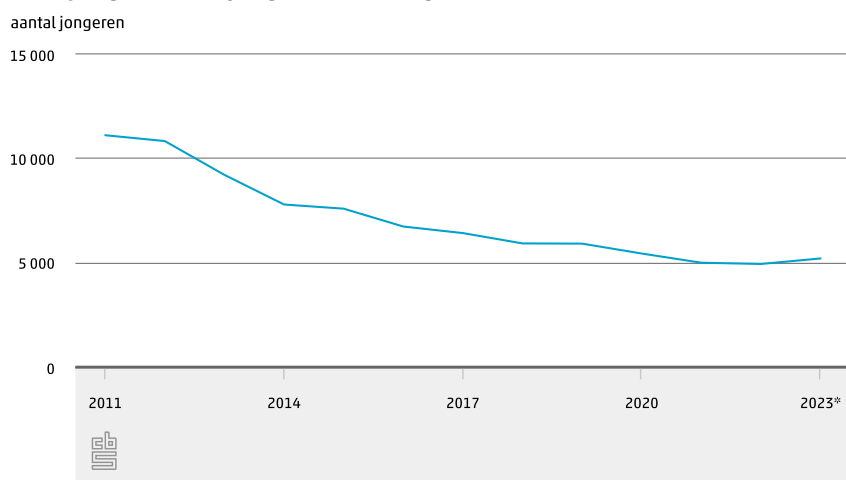
¹⁾ Jeugdreclasseringsmaatregelen bij personen van 12 tot en met 22 jaar.

²⁾ Scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

2.2 Toename jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel

Op peildatum 31 december 2023 hadden 5205 jongeren een jeugdreclasseringsmaatregel. Na een jarenlange daling is het aantal jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel met 5,4 procent toegenomen (figuur 2.2.1).

2.2.1 Jongeren met jeugdreclassering¹⁾²⁾

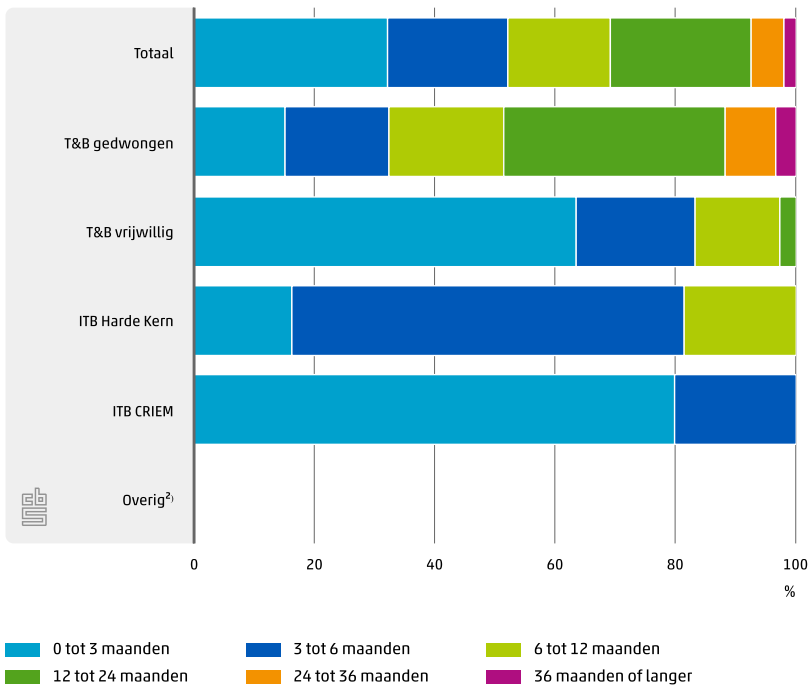
¹⁾ Personen van 12 tot en met 22 jaar met één of meerdere jeugdreclasseringsmaatregelen.

²⁾ Door invoering van de Jeugdwet treedt met ingang van 2015 een methodebreuk op.

2.3 Gemiddelde duur toezicht en begeleiding verder gedaald

Van alle afgesloten jeugdreclasseringsmaatregelen duurden de maatregelen toezicht en begeleiding in het gedwongen kader het langst. Bijna vijftig procent van deze maatregelen duurde een jaar of langer, waarvan de meesten 1 tot 2 jaar (figuur 2.3.1). De andere vormen van jeugdreclassering duurden meestal korter dan 3 maanden, met uitzondering van individuele trajectbegeleiding Harde Kern, waar 65 procent van de trajecten 3 tot 6 maanden duurde.

2.3.1 Duur van beëindigde jeugdreclasseringsmaatregelen¹⁾

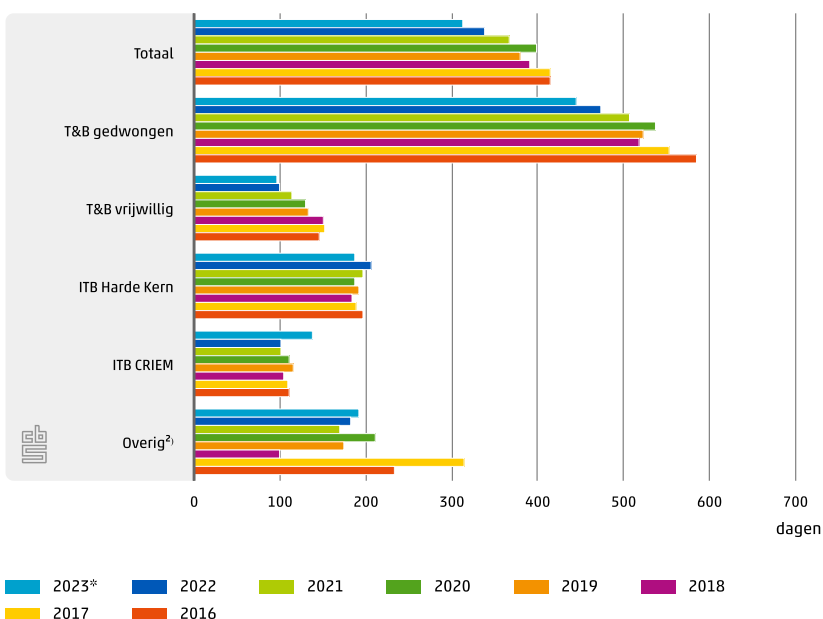

¹⁾ Jeugdreclasseringsmaatregelen die werden beëindigd in 2023

²⁾ Scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

De gemiddelde duur van de maatregelen is in 2023 gedaald met 7 procent ten opzichte van een jaar eerder (figuur 2.3.2). De gemiddelde duur van de maatregelen toezicht en begeleiding in zowel het gedwongen als het vrijwillige kader nam af, met respectievelijk 6 en 3 procent. Bij individuele trajectbegeleiding Harde Kern is de gemiddelde duur met 20 dagen afgenomen ten opzichte van 2022. Bij individuele trajectbegeleiding CRIEM is de gemiddelde duur met 36 dagen toegenomen ten opzichte van 2022.

2.3.2 Gemiddelde duur beëindigde maatregelen¹⁾

¹⁾ Jeugdreclasseringsmaatregelen die werden beëindigd in de verslagperiode.

²⁾ Scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

2.4 Vier op de tien jongeren met jeugdreclassering ontvangt ook jeugdhulp

Jeugdreclassering ging in vier op de tien gevallen gepaard met de inzet van jeugdhulp (tabel 2.4.1). Dit is minder dan bij jeugdbescherming, waar 80 procent van de jongeren met een ondertoezichtstelling en 93 procent van de jongeren met voogdij ook jeugdhulp ontving (figuur 1.8.1 en 1.8.2). Hierbij moet nog wel worden opgemerkt dat een deel van de jongeren met jeugdreclassering ouder is dan 18 jaar en aanvullende zorg en hulp mogelijk ook kan worden ontvangen vanuit andere zorgdomeinen (de Wet Langdurige Zorg, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning of de Zorgverzekeringswet).

Het aandeel jongeren dat naast een jeugdreclasseringsmaatregel ook jeugdhulp ontving daalde ten opzichte van 2022 met bijna 6 procent (tabel 2.4.1). Deze daling is te zien bij toezicht en begeleiding in het gedwongen kader en in het vrijwillige kader. Het aandeel samenloop met jeugdhulp is het hoogst bij ITB Harde Kern (53,5 procent). Hier is het aandeel ten opzichte van vorig jaar met bijna 3 procent toegenomen.

2.4.1 Samenloop met jeugdhulp naar type jeugdreclassering ¹⁾

	Totaal jongeren met jeugdreclassering en ook jeugdhulp	Toezicht en begeleiding: gedwongen kader	Toezicht en begeleiding: vrijwillig	Individuele trajectbegeleiding Harde Kern	Individuele trajectbegeleiding CRIEM	Overig ²⁾
	% van totaal jongeren met jeugdreclassering	% van totaal jongeren met dit type jeugdreclassering	% van totaal jongeren met dit type jeugdreclassering	% van totaal jongeren met dit type jeugdreclassering	% van totaal jongeren met dit type jeugdreclassering	% van totaal jongeren met dit type jeugdreclassering
2023*	41,3	41,5	36,9	53,5		
2022	47,0	47,5	42,4	50,4	47,8	
2021	43,9	44,2	37,7	59,1	29,6	
2020	41,0	40,8	43,8	51,2	35,5	72,7
2019	41,0	41,4	38,6	42,9	34,0	
2018	41,7	41,9	39,0	54,2	29,2	66,7
2017	40,6	40,7	39,2	47,4	36,7	
2016	40,6	40,4	40,7	51,6	22,6	51,9

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 12 tot en met 22 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel op peildatum 31 december die tegelijkertijd jeugdhulp ontvingen.

²⁾ Scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

2.5 Jongens vaker in jeugdreclassering dan meisjes

Op 31 december 2023 waren meer jeugdreclasseringsmaatregelen bij jongens dan bij meisjes van kracht. Dit geldt voor ieder type jeugdreclassering. In totaal was op 4 450 jongens een jeugdreclasseringsmaatregel van toepassing. Bij meisjes bedroeg dit aantal 750 (tabel 2.5.1). Ook relatief gezien kwam jeugdreclassering vaker voor bij jongens dan bij meisjes, respectievelijk bij 0,4 en 0,1 procent.

2.5.1 Jeugdreclassering naar demografische kenmerken van de jongere, peildatum 31 december 2023* 1)

	Totaal aantal jongeren 2)	Totaal aantal jongeren met jeugd- reclassering	Toezicht en begeleiding: gedwongen kader	Toezicht en begeleiding: vrijwillig	Individuele traject- begeleiding Harde Kern	Individuele traject- begeleiding CRIEM	Overig 3)
Totaal	2 309 205	5 205	4 580	530	130	35	
Geslacht: Jongens	1 176 945	4 450	3 900	460	125	35	
Geslacht: Meisjes	1 132 260	750	680	70			
Leeftijd: 12 tot en met 14 jaar	585 605	280	230	45			
Leeftijd: 15 tot en met 17 jaar	585 725	2 555	2 210	290	80	25	
Leeftijd: 18 tot en met 22 jaar	1 137 870	2 370	2 140	200	45		

Bron: CBS.

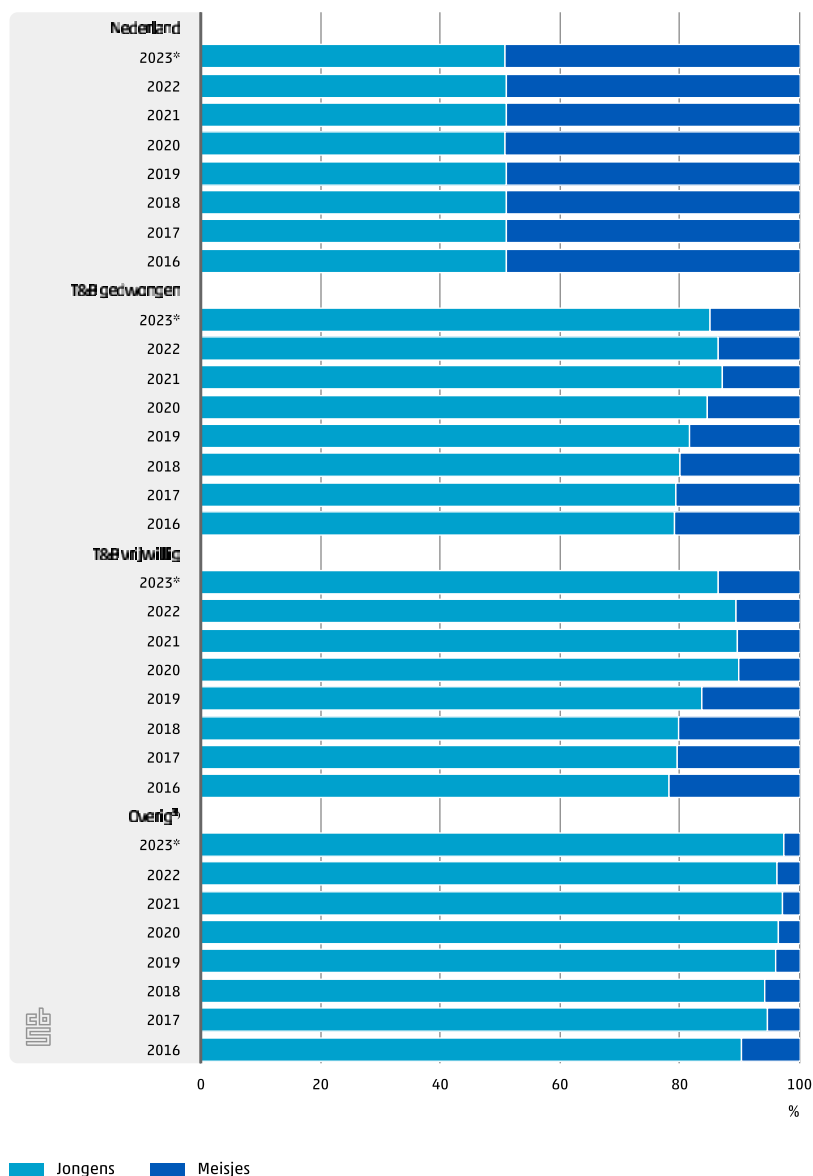
1) Personen van 12 tot en met 22 jaar met jeugdreclasseringsmaatregelen op peildatum 31 december 2023.

2) De peildatum voor alle jongeren in Nederland is 1 januari 2023 en komt dus niet overeen met de peildatum voor jongeren met jeugdreclassering (31 december 2023).

3) Scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

Vergeleken met 2022 is het aandeel jongens met een jeugdreclasseringsmaatregel in 2023 iets afgenomen voor toezicht en begeleiding in het vrijwillige en gedwongen kader, met respectievelijk 2,3 en 1,5 procentpunt (figuur 2.5.2).

2.5.2 Jongeren naar geslacht¹⁾²⁾

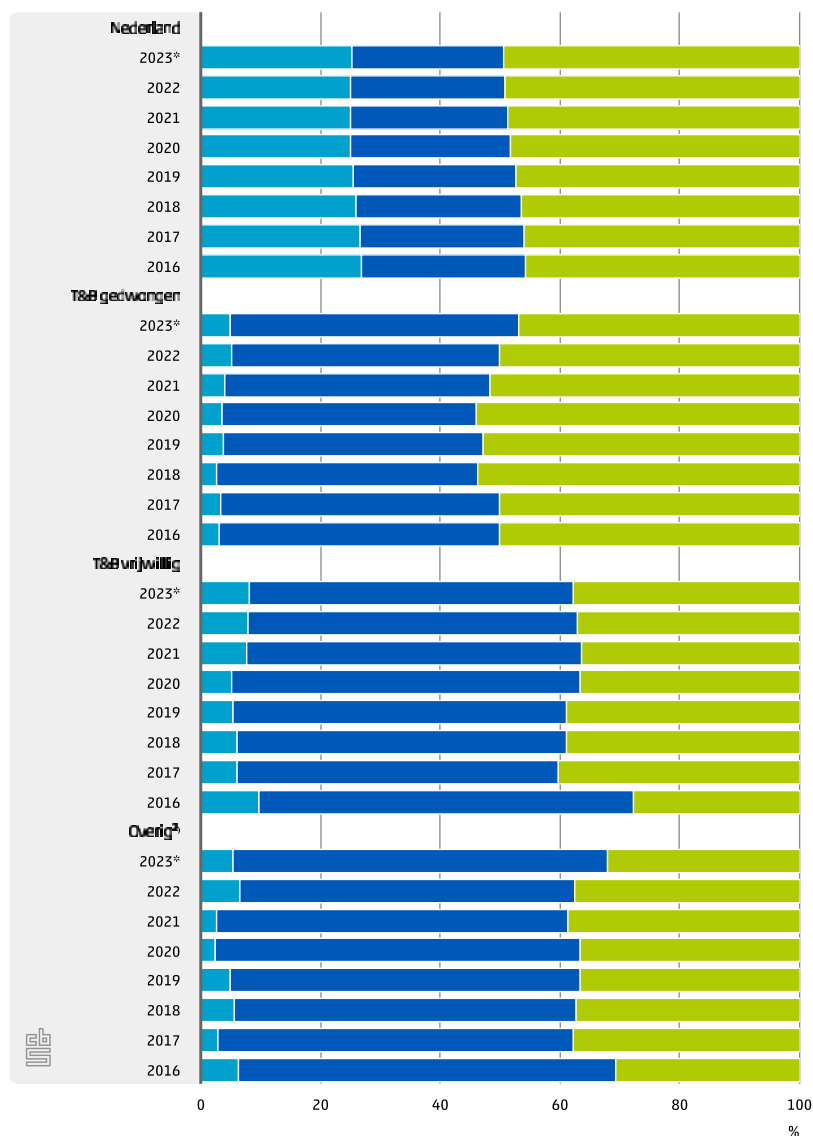

¹⁾ Personen van 12 tot en met 22 jaar.
²⁾ Voor het totaal aantal jongeren in Nederland is gekeken naar peildatum 1 januari en voor de jongeren met jeugdreclassering naar 31 december.
³⁾ ITB Harde Kern, ITB CRIEM, scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

De groep 15- tot en met 17-jarigen was relatief gezien het ruimst vertegenwoordigd in de jeugdreclassering (tabel 2.5.1). Dit betrof 2 555 jongeren wat overeenkomt met bijna 0,5 procent van alle personen in deze leeftijdsklasse. Bij de 18- tot en met 22-jarigen was dit 0,2 procent en bij de leeftijdscategorie 12- tot en met 14-jaar lag dit aandeel flink lager: 0,05 procent.

In 2023 geldt voor alle vormen van jeugdreclasseringsmaatregelen dat het aandeel jongeren met een leeftijd tussen 15 en 17 jaar het grootst is. Het aandeel van deze groep is in 2023 toegenomen bij toezicht en begeleiding in het gedwongen kader en bij de overige trajecten, respectievelijk met 3,6 en 6,7 procentpunt. Jongeren van 12 tot en met 14 jaar komen relatief het minst voor onder jongeren met jeugdreclassering. Voor jongeren van 18 tot en met 22 jaar zien we in 2023 een afname ten opzichte van eerdere jaren in toezicht en begeleiding in het gedwongen kader, waardoor zij niet meer het grootste aandeel hebben in deze jeugdreclasseringstrajecten (figuur 2.5.3).

2.5.3 Jongeren naar leeftijd¹⁾

12 tot en met 14 jaar 15 tot en met 17 jaar 18 tot en met 22 jaar

¹⁾ Voor het totaal aantal jongeren in Nederland is gekeken naar peildatum 1 januari en voor jongeren met jeugdreclassering naar peildatum 31 december.

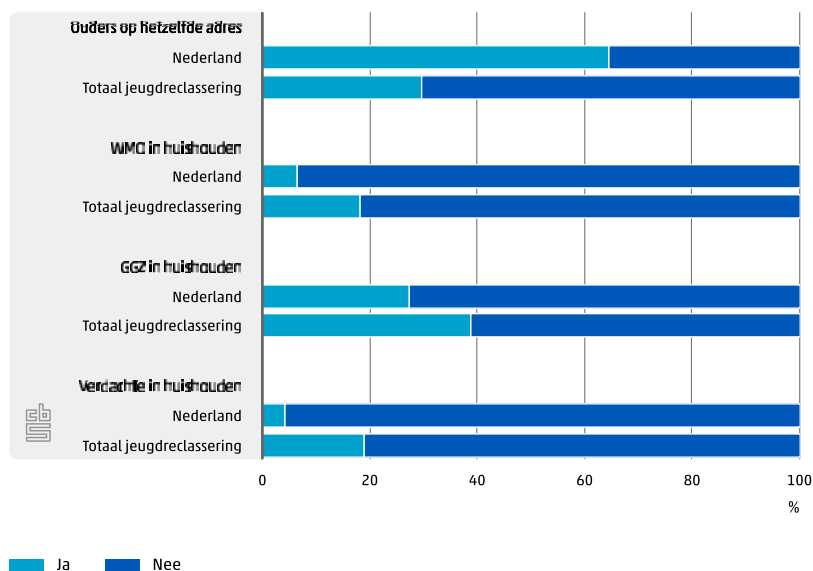
²⁾ ITB Harde Kern, ITB CRIEM, scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

2.6 Jeugdreclassering hangt samen met kenmerken van ouders en huishouden

Uit CBS-onderzoek ⁶⁾ is gebleken dat bepaalde achtergrondkenmerken van de ouders en het huishouden van de jongere in meer of mindere mate samenhang vertonen met het krijgen van jeugdreclassering. Dat wil overigens niet zeggen dat jeugdreclassering het gevolg is van deze kenmerken of een combinatie ervan. Van een aantal achtergrondkenmerken is in deze paragraaf weergegeven hoe de situatie van jongeren met jeugdreclassering afwijkt van de jongeren zonder jeugdreclassering.

De inzet van jeugdreclassering hangt samen met huishoudenkenmerken ⁷⁾ van de jongere (figuur 2.6.1). Bij 65 procent van de Nederlandse jongeren van 12 tot en met 22 jaar woonden beide juridische ouders in hetzelfde huishouden. Voor jongeren met jeugdreclassering was dit 30 procent. Hetzelfde patroon is te zien bij kinderen uit huishoudens waar gebruik wordt gemaakt van ondersteuning op grond van de wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) of waarin zorgkosten zijn gemaakt voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ) dan wel GGZ-medicatie is voorgeschreven. Bijna 7 procent van alle jongeren in Nederland had te maken met WMO-gebruik in het huishouden, en ruim 27 procent met GGZ-zorg en/of medicatie. Bij jongeren met jeugdreclassering was dit respectievelijk ruim 18 en ruim 39 procent. Daarnaast werd bij 19 procent van de jongeren met jeugdreclassering iemand in het huishouden als verdachte van een misdrijf aangemerkt, tegenover 4 procent van alle jongeren in Nederland.

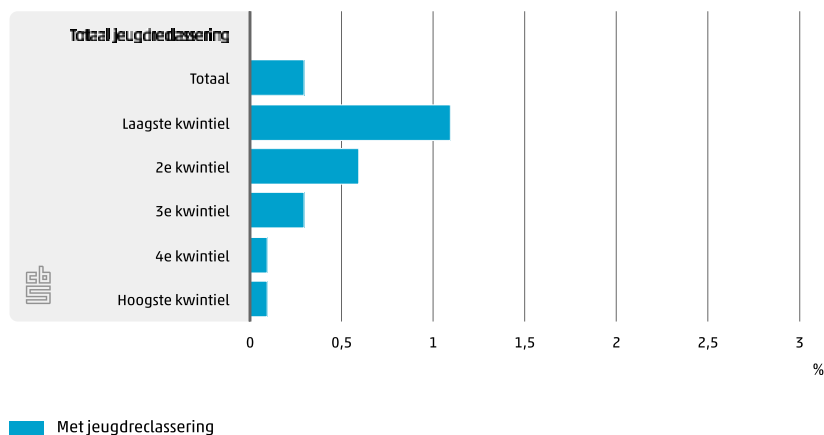
2.6.1 Jeugdreclassering naar huishoudkenmerken¹⁾

¹⁾ Jeugdreclasseringsmaatregelen bij personen van 12 tot en met 22 jaar.

Ook het huishoudinkomen ⁸⁾ hangt samen met de inzet van jeugdreclassering (figuur 2.6.2). In Nederland woonden in 2023 ruim 297 duizend jongeren van 12 tot en met 22 jaar in een huishouden met een inkomen dat tot de laagste 20 procent behoort. Van hen ontving 1,1 procent jeugdreclassering. Het aandeel jongeren met jeugdreclassering daalt naarmate het huishoudinkomen hoger is. In de 20 procent rijkste huishoudens ontving 0,1 procent jeugdreclassering.

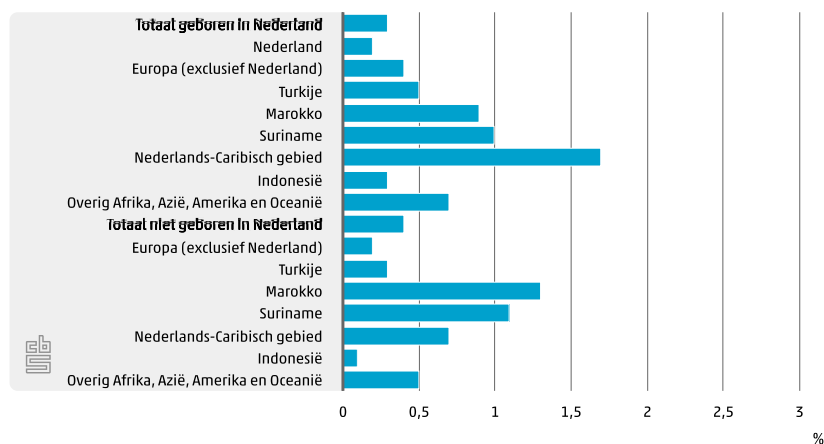
2.6.2 Jeugdreclassering naar huishoudinkomen¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

Daarnaast vertoont de herkomst van de jongere samenhang met de inzet van jeugdreclassering (figuur 2.6.3). Voor jongeren geboren in Nederland was bij 0,3 procent sprake van jeugdreclassering. Voor jongeren die niet geboren zijn in Nederland was dit 0,4 procent. Bij jongeren die geboren zijn in Nederland en waarvan minstens een ouder is geboren in het Nederlands-Caribisch gebied, Suriname of Marokko is relatief vaker sprake van jeugdreclassering, respectievelijk bij 1,7 en 1 procent. Bij jongeren die niet geboren zijn in Nederland geldt dat er bij jongeren die geboren zijn in Marokko of Suriname relatief vaker sprake is van jeugdreclassering, respectievelijk bij 1,3 en 1,1 procent.

2.6.3. Jeugdreclassering naar herkomst¹⁾

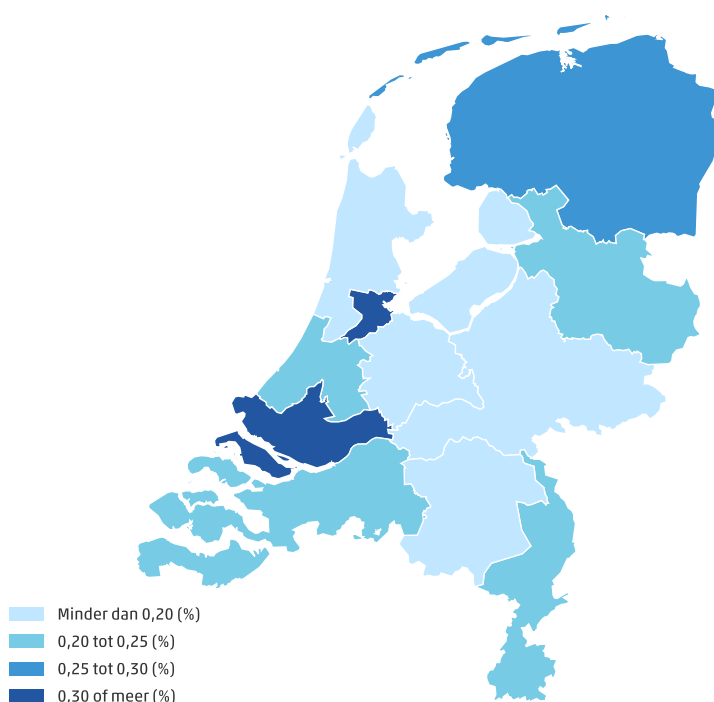
Met jeugdreclassering

¹⁾ Personen van 12 tot en met 22 jaar.

2.7 Jeugdreclassering vooral in regio Rotterdam

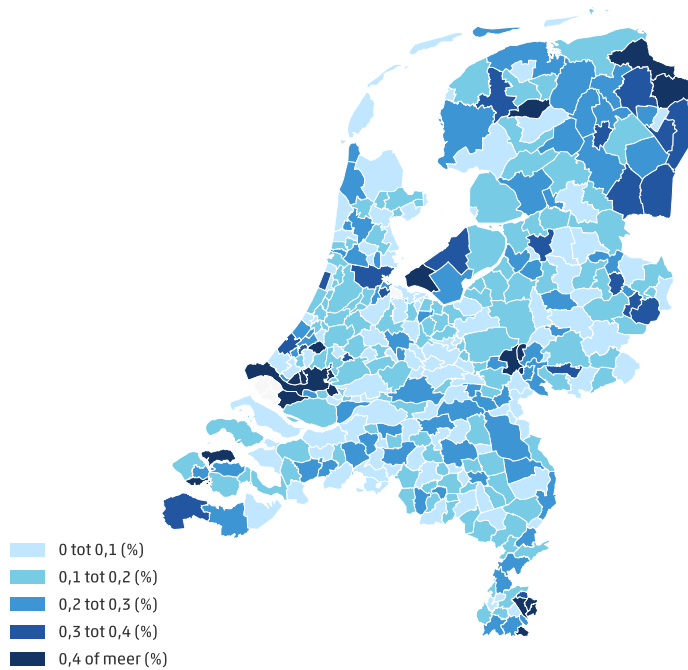
In de regio Rotterdam woonden, ook relatief gezien, veel jongeren met jeugdreclassering (zie figuur 2.7.1 voor het aandeel per arrondissement). Ook in de gemeenten Rozendaal, Nissewaard, Noord-Beveland, Schiedam, Vlissingen, Kerkrade, Rotterdam, en Vaals kwamen met 0,5 procent of meer relatief veel jongeren met jeugdreclassering voor (zie figuur 2.7.2 voor het aandeel per gemeente)⁹⁾.

2.7.1 Jeugdreclassering bij 12 t/m 22-jarigen, 31 december 2023^{*1)}

¹⁾ De peildatum van het totale aantal kinderen is 1 januari 2023 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal personen met jeugdreclassering (31 december 2023).

2.7.2 Jeugdreclassering bij 12 t/m 22-jarigen naar gemeente, 31 december 2023*¹⁾

¹⁾ De peildatum van het totale aantal kinderen is 1 januari 2023 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal personen met jeugdreclassering (31 december 2023).

Deze hiervoor genoemde concentratie van jongeren met jeugdreclassering blijkt ook uit de cijfers per jeugdregio (tabel 2.7.3). De jeugdregio's Rijnmond, Flevoland en Amsterdam-Amstelland staan bovenaan met de grootste aandelen jongeren met jeugdreclassering. In Food Valley en Zuidoost Utrecht woonden relatief weinig jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel.

2.7.3 Jeugdregio's met de hoogste en laagste aandelen jongeren met jeugdreclassering, peildatum 31 december 2023* ¹⁾

	% van het totale aantal personen van 12 tot en met 22 jaar ²⁾
<i>hoogste aandelen:</i> Rijnmond	0,42
<i>hoogste aandelen:</i> Flevoland	0,34
<i>hoogste aandelen:</i> Amsterdam-Amstelland	0,31
<i>hoogste aandelen:</i> Haaglanden	0,28
<i>hoogste aandelen:</i> Groningen	0,28
<i>laagste aandelen:</i> Food Valley	0,08
<i>laagste aandelen:</i> Zuidoost Utrecht	0,09
<i>laagste aandelen:</i> Utrecht West	0,11
<i>laagste aandelen:</i> Gooien Vechtstreek	0,12
<i>laagste aandelen:</i> Rivierenland	0,12

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 12 tot en met 22 jaar met jeugdreclassering.

²⁾ De peildatum van het totale aantal jongeren is 1 januari 2023 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal jongeren met jeugdreclassering (31 december 2023).

2.8 Vaker herhaald beroep bij ondertoezichtstelling

Van de jeugdreclasseringsmaatregelen die in 2023 zijn gestart ging het in 8,4 procent van de maatregelen om een herhaald beroep (tabel 2.8.1). Dat wil zeggen dat dezelfde jongere in het betreffende kalenderjaar of in de vijf daaraan voorafgaande kalenderjaren al eerder jeugdreclassering heeft gehad.

Van de ondertoezichtstellingen die in 2023 zijn gestart ging het in 9,1 procent van de maatregelen om een herhaald beroep (tabel 2.8.1). Dit was hoger dan bij jeugdreclassering en voogdij. Het percentage herhaald beroep voor voogdij was in 2023 met 3,1 procent het laagst.

2.8.1 Percentage herhaald beroep¹⁾ jeugdbescherming en jeugdreclassering²⁾

	Jeugdreclasseringsmaatregelen	Jeugdbeschermingsmaatregelen: Ondertoezichtstelling	Jeugdbeschermingsmaatregelen: Voogdij
2023*	8,4	9,1	3,1
2022	10,0	8,3	2,9
2021	10,1	8,8	2,6
2020	10,9	8,9	2,9
2019	10,2	9,5	3,1
2018	9,8	9,8	2,2
2017	9,7	11,3	2,8
2016	8,6	9,9	2,8

Bron: CBS.

¹⁾ Hierbij wordt teruggekeken naar de betreffende periode én de 5 daaraan voorafgaande kalenderjaren.

²⁾ Jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen gestart in betreffende periode.

⁵⁾ Met ingang van 2020 is er een kleine verandering doorgevoerd in de berekenwijze van de definitieve cijfers. Dit leidt tot een zeer beperkte trendbreuk in het aantal jongeren en maatregelen tussen de jaren tot en met 2019 en de jaren vanaf 2020. Voor een uitgebreide beschrijving van de methodewijziging en de gevolgen, zie <https://www.cbs.nl/-/media/cbs/onze-diensten/methoden/onderzoek/pdf/toelichting-trendbreuk-jeugdzoorgcijfers-2020-en-2021.pdf>

⁶⁾ <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/achtergrondkenmerken-van-jongeren-met-jeugdzorg>

⁷⁾ Voor alle huishoudkenmerken is de meest recent beschikbare informatie gebruikt. Voor ouders in het hetzelfde huishouden is dit de situatie op 31 december 2022. WMO in huishouden is gebaseerd op twee databronnen over de ondersteuning in 2022 op grond van de wet maatschappelijke ondersteuning (WMO); de combinatie van deze bronnen is zo goed als volledig, alleen in enkele gemeenten ontbreekt de WMO waarvoor geen eigen bijdrage via CAK is betaald. GGZ in huishouden is een combinatie van of personen in het huishouden in het verslagjaar zorgkosten voor GGZ hebben gemaakt (2021) en of personen in het huishouden medicatie gebruikten vanwege psychische problemen (2022). Voor verdachte in het huishouden is gekeken of personen in het huishouden in de periode 2019-2023 zijn geregistreerd als verdachte, ongeacht het type misdrijf.

⁸⁾ Gegevens over huishoudinkomen betreft de stand op 1 januari 2022. Dat is de meest recente datum waarop dit kenmerk beschikbaar is.

⁹⁾ Volgens het woonplaatsbeginsel. Zie <https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp>

Meer informatie

Meer informatie over jeugdbescherming en jeugdreclassering kunt u vinden op de website van CBS:

Onderzoeksbeschrijving Beleidsinformatie Jeugd

<https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/beleidsinformatie-jeugd>

Tabellen Jeugdzorg na 1-1-2015

<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/navigatieScherm/thema?themaNr=83150>

Privacy is een groot goed. Ook als je niks te verbergen hebt, heb je heel wat te beschermen. Het CBS is het Statistisch Bureau van Nederland dat onafhankelijk onderzoek uitvoert. Het CBS werkt bij elk onderzoek met strenge eisen om data op een veilige manier te verwerven, te verwerken en te publiceren en is transparant over de manier van werken en de methodieken.

Het CBS verzamelt gegevens van natuurlijke personen, bedrijven en instellingen. Dit is wettelijk vastgelegd in de CBS-wet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Identificerende persoonskenmerken worden na ontvangst direct gepseudonimiseerd. Hierdoor kan het onderzoek alleen worden uitgevoerd op gegevens met een pseudosleutel. Bij publicatie zorgt het CBS er bovendien voor dat natuurlijke personen of bedrijven niet herkenbaar of herleidbaar zijn. Ook hanteert het CBS diverse maatregelen tegen diefstal, verlies of misbruik van persoonsgegevens. Het CBS levert geen herkenbare gegevens aan derden, ook niet aan andere overheidsinstellingen. Wel kunnen sommige (wetenschappelijke) instellingen onder strenge voorwaarden toegang krijgen tot gegevens met pseudosleutel op persoons- of bedrijfsniveau. Dit noemen we microdata.

Voor meer informatie, zie onze website: www.cbs.nl/privacy.

Begrippenlijst

Jeugdbeschermingsmaatregel

Een jeugdbeschermingsmaatregel wordt door de rechter dwingend opgelegd. Het doel van de jeugdbeschermingsmaatregel is het opheffen van de bedreiging voor de veiligheid en ontwikkeling van het kind. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Ondertoezichtstelling

Ondertoezichtstelling is een maatregel waarbij het gezag van de ouders wordt beperkt. Als de ontwikkeling van een kind ernstig bedreigd wordt en ouders de zorg die nodig is om de bedreiging weg te nemen niet of onvoldoende accepteren, dan kan de rechter op verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming (of in een enkel geval het openbaar ministerie) een ondertoezichtstelling uitspreken. Het kind krijgt dan een jeugdbeschermer toegewezen van een Gecertificeerde Instelling. Deze persoon begeleidt het kind en zijn ouders bij het oplossen van de opvoedingsproblemen. De ouders blijven zelf verantwoordelijk voor de opvoeding, maar hun gezag wordt door de maatregel gedeeltelijk ingeperkt. Zowel ouders als kind zijn verplicht de aanwijzingen op te volgen die de jeugdbeschermer geeft.

Voorlopige ondertoezichtstelling

Als een kind acuut gevaar loopt en een onderzoek en een verzoekschriftprocedure door de Raad voor de Kinderbescherming niet afgewacht kunnen worden kan de Raad voor de Kinderbescherming de rechter om een voorlopige ondertoezichtstelling verzoeken, vaak in combinatie met een machtiging uithuisplaatsing. Ouders en kind worden door de jeugdbeschermer van de Gecertificeerde Instelling begeleid. De maatregel duurt ten hoogste drie maanden. Tijdens de voorlopige ondertoezichtstelling zet de Raad het onderzoek voort. Denkt de Raad voor de Kinderbescherming dat de ondertoezichtstelling en de eventuele uithuisplaatsing langer moet duren? Dan vraagt de Raad voor de Kinderbescherming binnen die drie maanden aan de rechter om een definitieve maatregel.

Voogdij

Bij een voogdijmaatregel wordt het gezag over een minderjarige door de rechter toegewezen aan een Gecertificeerde Instelling. Dit kan zijn na een gezagsbeëindigende maatregel of bij kinderen van wie de ouders zijn overleden (waarbij er geen voogd is vastgelegd in het gezagsregister of testament of deze persoon de voogdij niet accepteert). De gezagsbeëindigende maatregel wordt opgelegd als een kind zodanig opgroeit dat hij in zijn ontwikkeling ernstig wordt bedreigd en de ouder ook in de toekomst niet in staat geacht wordt om de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding te dragen of als de ouder het gezag misbruikt. In veel gevallen is er al een ondertoezichtstelling en een uithuisplaatsing geweest voordat er een gezagsbeëindigende maatregel wordt uitgesproken door de rechter. De gezagsbeëindigende maatregel is in principe een definitieve maatregel die geldt tot het kind 18 jaar is. Het betreft alleen gevallen waarbij de voogdij wordt uitgevoerd door de Gecertificeerde Instelling zelf, waarbij het kind wordt opgevoed in een pleeggezin of tehuis. Situaties waarbij een pleegouder (pleegoudervoogd) of iemand anders die sterk betrokken is bij het kind (burgervoogd), de voogdij overneemt van de Gecertificeerde Instelling, vallen hierbuiten.

Voorlopige voogdij

Er is sprake van voorlopige voogdij bij een acute situatie die bedreigend is voor het kind. Het gezag over het kind komt bij de Gecertificeerde Instelling te liggen. De voorlopige voogdij gaat vrijwel altijd gepaard met de (tijdelijke) schorsing van het gezag van de ouder(s). De voorlopige voogdij duurt maximaal drie maanden. Als binnen die drie maanden een verzoek door de Raad voor de Kinderbescherming wordt ingediend om blijvend in het gezag te voorzien, kan de voorlopige voogdij voortduren tot er een einduitspraak is.

Tijdelijke voogdij

Er is sprake van tijdelijke voogdij als de gezaghebbende ouder het gezag tijdelijk niet zelf kan uitoefenen. Bijvoorbeeld als ouders minderjarig zijn, langdurig in het buitenland verblijven of een ouder onder curatele is gesteld en er geen andere ouder is die het gezag kan uitoefenen. De tijdelijke voogdij duurt voort totdat de rechtbank het gezag van de ouder, op diens verzoek, heeft hersteld.

Duur van een jeugdbeschermingsmaatregel

De duur van een jeugdbeschermingsmaatregel is de periode tussen de aanvangsdatum en de einddatum van de jeugdbescherming. De aanvangsdatum is de eerste dag waarop de jeugdbeschermingsmaatregel geldt. Deze datum is vastgelegd in de beschikking en is gelijk aan de datum van de uitspraak van de kinderrechter. De einddatum is de laatste dag waarop de jeugdbeschermingsmaatregel geldt. De datum waarop de jeugdbeschermingsmaatregel daadwerkelijk beëindigd is.

Reden beëindiging maatregel

De reden waarom de maatregel voor de jongere is beëindigd:

Opties bij (voorlopige) ondertoezichtstelling:

- Bereiken meerderjarigheid jeugdige
- Tussentijdse opheffing: De maatregel wordt eerder beëindigd dan zoals is vastgelegd in de oorspronkelijke beschikking van de kinderrechter.
- Niet verlengd: Er is bij de rechter een verlenging van de maatregel aangevraagd, maar deze is niet toegekend.
- Beëindiging volgens plan: De termijn van de maatregel, zoals vastgelegd in de oorspronkelijke beschikking van de kinderrechter, is afgelopen en er is geen verlenging aangevraagd.
- Gezagsbeëindigende maatregel: De jongere wordt onder voogdij geplaatst.
- Overlijden jeugdige
- Voorlopige OTS naar OTS: De voorlopige ondertoezichtstelling wordt beëindigd en deze wordt omgezet naar een reguliere ondertoezichtstelling.

Opties bij (tijdelijke/voorlopige voogdij):

- Bereiken meerderjarigheid jeugdige
- Voogdij naar pleegouder
- Voogdij naar contactpersoon oftewel burgervoogd
- Herstel gezag: De ouders krijgen het gezag over het kind terug.
- Overlijden jeugdige

Machtiging uithuisplaatsing

Het betreft hier de machtiging uithuisplaatsing zoals bedoeld in artikel 265b van

Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Datum aanvang machtiging uithuisplaatsing

De datum van de eerste dag waarop de machtiging uithuisplaatsing geldt. De datum

staat in de beschikking (schriftelijke uitspraak) van de kinderrechter.

Datum einde machtiging uithuisplaatsing

De datum van de laatste dag waarop machtiging uithuisplaatsing geldt. De datum einde machtiging uithuisplaatsing wordt pas aan het CBS geleverd nadat de machtiging uithuisplaatsing daadwerkelijk is geëindigd. Deze datum wordt dus niet op voorhand al aan het CBS geleverd op basis van de te verwachten einddatum zoals opgenomen in de beschikking (schriftelijke uitspraak) van de kinderrechter.

Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een combinatie van toezicht en begeleiding voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Bij jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot en met 22 jaar kan ook het jeugdstrafrecht toegepast worden op grond van het adolescentenstrafrecht, indien het ontwikkelingsniveau van de dader daartoe aanleiding geeft. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of het openbaar ministerie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Toezicht en begeleiding in het gedwongen kader

Verplichte maatregel van jeugdreclassering met als doel te voorkomen dat de jongere opnieuw de fout ingaat (recidiveert) door hem/haar te begeleiden in een positieve ontwikkelingsrichting. Dit gebeurt onder meer door middel van zinvolle dagbesteding (school of werk) en vrijetijdsbesteding. Ook kan via deze maatregel begeleiding geboden worden op het gebied van wonen, budgetteren, sociale vaardigheden en hulp bij verslavingsproblematiek en psychiatrische problematiek.

Deze maatregel wordt opgelegd door de kinderrechter of het openbaar ministerie. De maatregel wordt opgelegd in combinatie met een voorwaardelijke straf (boete, taakstraf of jeugd detentie) of als voorwaarde tijdens een schorsing van de voorlopige hechtenis. Als de jongere zich niet aan de afspraken houdt, heeft dat invloed op de straf die zal worden opgelegd of de (voorwaardelijke) straf die al is opgelegd. De proeftijd voor minderjarigen is gesteld op twee jaar en de jeugdreclasseringsmaatregel wordt dan ook veelal voor de duur van die twee jaar opgelegd. Verlenging met één jaar is mogelijk. Jeugdreclassering opgelegd door het openbaar ministerie duurt maximaal zes maanden.

Toezicht en begeleiding in het vrijwillige kader

Vrijwillige maatregel van jeugdreclassering. Als de jongere en de ouders bereid zijn mee te werken, kan de jeugdreclassering hulpverlening in het vrijwillig kader opstarten met als doel te voorkomen dat de jongere opnieuw de fout ingaat (recidiveert) door hem/haar te begeleiden in een positieve ontwikkelingsrichting. Dit gebeurt onder meer door middel van zinvolle dagbesteding (school of werk) en vrijetijdsbesteding. Ook kan via deze maatregel begeleiding geboden worden op het gebied van wonen, budgetteren, sociale vaardigheden en hulp bij verslavingsproblematiek en psychiatrische problematiek.

De maatregel kan worden aangevraagd door de Raad voor de Kinderbescherming. De jongere heeft de in verschillende situaties de mogelijkheid om gebruik te maken van de vrijwillige maatregel toezicht en begeleiding. Ten eerste kan dit na langdurige detentie, tijdens en na kortdurende detentie en na een maatregel tot plaatsing in een justitiële jeugdinrichting. In deze gevallen duurt de maatregel maximaal zes maanden en kan deze eenmaal met zes maanden worden verlengd op verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming. Ten tweede kan dit in afwachting van de strafzitting. In dit geval eindigt de maatregel op de datum van de strafzitting of uiterlijk na zes maanden. De Raad voor de Kinderbescherming kan verzoeken om een verlenging. Ten derde kan dit tijdens en na een taakstraf. In dit geval duurt de maatregel tot maximaal zes maanden na beëindiging van de taakstraf. Formeel is deze reclasseringsmaatregel vrijwillig, maar de begeleiding door de jeugdreclasserder is niet vrijblijvend. Bij onttrekking aan de begeleiding kan dit leiden tot een zwaardere straf.

Individuele trajectbegeleiding Harde Kern

De Individuele trajectbegeleiding Harde Kern is een intensief begeleidingstraject voor jongeren met structureel crimineel gedrag. ITB Harde Kern is een alternatief voor detentie. Als de jongere niet wil deelnemen aan dit traject of als de jongere zich in dit traject niet aan de afspraken houdt, dan volgt alsnog onvoorwaardelijke detentie.

ITB Harde Kern kan worden gezien als een sterk repressief traject met weinig bewegingsruimte voor de jongere. De jongere krijgt een strikt dagrooster, waar hij of zij zich van minuut tot minuut aan moet houden. Daarop wordt streng gecontroleerd. De jeugdreclassering werkt in deze maatregel intensief samen met de politie in een duidelijk omschreven taak- en rolverdeling. Daarnaast werkt de Jeugdreclassering ook intensief samen met gezin, school, vriendenkring en werkplek van de jongere en zet zich in om deze als steun voor de jongere te activeren. Binnen de maatregel kunnen ook programma's worden opgelegd zoals agressietraining, sociale vaardigheidstraining en een leer- en werktraject.

ITB Harde Kern wordt opgelegd door de rechter. De maatregel heeft een duur van zes maanden en kan met 6 maanden worden verlengd. Na ITB Harde Kern krijgt de jongere begeleiding vanuit het gewone programma van jeugdreclassering.

Individuele trajectbegeleiding CRIEM

De individuele trajectbegeleiding CRIEM (Criminaliteit in Relatie tot Integratie van Etnische Minderheden) is een individueel begeleidingstraject voor jongeren met een migratie-achtergrond die één of meer meerdere lichte delicten hebben gepleegd. Deze vorm van begeleiding wordt toegepast als een gebrekkige integratie van de jongere en / of diens ouders mogelijke factor is voor het plegen van criminaliteit. ITB CRIEM wordt gezien als preventief traject met als doel het bevorderen van de integratie, om te voorkomen dat de jongere terugvalt in crimineel gedrag. Wanneer de jongere zich niet aan de afspraken houdt, stopt de begeleiding en beslist de kinderrechter wat er met de jongere gaat gebeuren.

ITB CRIEM wordt opgelegd door de rechter of het openbaar ministerie. De maatregel heeft een duur van drie maanden en kan met drie maanden worden verlengd. Na ITB CRIEM krijgt de jongere begeleiding vanuit het gewone programma van jeugdreclassering.

Scholings- en trainingsprogramma's

Scholing- en trainingsprogramma is een maatregel voor jongeren die een groot deel van hun detentiestraf hebben uitgezeten. De jongere krijgt dan begeleiding gedurende het proefverlof, met als doel re-integratie en resocialisatie in de maatschappij. Gedurende het Scholings- en trainingsprogramma woont de jongere bij ouders of verzorgers thuis, of (zelfstandig) onder begeleiding.

Aanvragen voor de deelname aan een scholings- en trainingsprogramma worden door de directeur van de Justitiële Jeugdinrichting schriftelijk ingediend bij de minister van Justitie en Veiligheid.

De maatregel heeft een duur van drie maanden waarbij in bijzondere gevallen voor een langere duur kan worden deelgenomen aan een scholings- en trainingsprogramma.

Gedragsbeïnvloedende maatregel

De gedragsbeïnvloedende maatregel is een maatregel, bedoeld voor veelplegers met gedragsproblemen en voor jongeren met gedragsproblemen die voor het eerst een ernstig strafbaar feit hebben gepleegd. De maatregel heeft tot doel het gedrag van de jongere in positieve zin te beïnvloeden om recidive te voorkomen. De maatregel kan bestaan uit verschillende onderdelen, zoals een training of behandeling in sociale vaardigheden, een training of behandeling in het omgaan met boosheid of agressie, gesprekken met een gezinscoach, hulp bij het vinden van zinvolle dagbesteding, een training om te leren van alcohol of drugs af te blijven. Wanneer de jongere zich niet aan de afspraken houdt, stopt de begeleiding en beslist de kinderrechter wat er met de jongere gaat gebeuren. De maatregel kan worden opgelegd door de rechter en duurt minimaal zes maanden en maximaal twaalf maanden. De maatregel kan eenmaal worden verlengd voor ten hoogste dezelfde tijd als waarvoor zij in eerste instantie was opgelegd.

Vorbereiding gedragsbeïnvloedende maatregel

Door de gecertificeerde instellingen uitgevoerde maatregelen met als doel de voorbereiding en de ondersteuning van de tenuitvoerlegging van de maatregel; het betreft een haalbaarheidsonderzoek.

Duur van een jeugdreclasseringsmaatregel

De duur van een jeugdreclasseringsmaatregel is de periode tussen de aanvangsdatum en de einddatum van de maatregel. De aanvangsdatum is de eerste dag waarop de jeugdreclasseringsmaatregel geldt. De datum is vastgelegd in het document waarin het besluit tot het inzetten van de maatregel is vastgelegd. Het gaat om de betekende beschikking die onherroepelijk is geworden. De einddatum is de laatste dag waarop de jeugdreclasseringsmaatregel geldt. De datum is vastgelegd in het document waarin het besluit tot het inzetten van de maatregel is vastgelegd.

Herhaald beroep

Een jeugdbeschermingsmaatregel wordt als herhaald beroep gezien, als de desbetreffende jongere in het betreffende kalenderjaar of in de vijf daaraan voorafgaande kalenderjaren al een maatregel van hetzelfde type heeft ontvangen. De volgende typen maatregelen worden daarbij onderscheiden: ondertoezichtstelling (al dan niet voorlopig) en voogdij (al dan niet voorlopig of tijdelijk). Een voogdijmaatregel bij een jongere die eerder een ondertoezichtstelling had (en andersom), wordt niet als herhaald beroep gezien.

Een jeugdreclasseringsmaatregel wordt als herhaald beroep gezien, als de desbetreffende jongere in het betreffende kalenderjaar of in de vijf daaraan voorafgaande kalenderjaren al een jeugdreclasseringsmaatregel heeft ontvangen (ongeacht het type maatregel).

Als er bij de start van een nieuwe maatregel al een maatregel van hetzelfde type loopt bij de jongere, wordt de nieuwere maatregel niet gezien als herhaald beroep, maar als een aanvulling van of uitbreiding op de al lopende maatregel.